

De Audiciens

Het vakblad dat ons versterkt

Vakblad voor audiciens | nummer 4 | jaargang 3 | November 2009

- ▷ Afscheidssymposium Dr. Hans Verschuure
- ▷ Geboren: Femke Jasmijn van Leeuwen
- ▷ 54e EUHA 2009

ONDERNEMENDE AUDICIENS HOREN BIJ SPECSAVERS

WORD AUDICIEN PARTNER BIJ SPECSAVERS

Wij zoeken voor diverse regio's gediplomeerde top audiciens.

Hierom wordt u partner bij Specsavers:

U krijgt alle voordelen van een ondernemer met de zekerheden van een werknemer. U bent al partner met een zeer lage investering. Daarentegen ontvangt u wel 100% van de winst en een gegarandeerd maand inkomen.

Als partner van Specsavers ontvangt u naast een gedegen training, volledige ondersteuning in product, aankoop, marketing, en financiële administratie.

Bel Reidar Bakker (06-536 48 320) voor een strikt vertrouwelijk gesprek over de mogelijkheden voor een partnership met Specsavers of mail uw sollicitatie en CV naar dianed@uk.specsavers.com

Specsavers[®]

Audiciens

www.specsavers.nl

Beste lezers,

We hebben een 'dikkerd' deze keer!

Vorig jaar brachten we een aparte EUHA Beursspecial uit en vrijwel direct daarna de 'gewone' editie van "De Audiciens". Dit jaar hebben we ervoor gekozen het samen te voegen en het blad een maand later uit te brengen als dubbeldik nieuwsblad. Er is weer veel te melden. Prof. dr. C.W.R.J. Cremers en prof. dr. ir. A. Snik geven hun visie op de voor- en nadelen van de Vibrant Sound Bridge kortweg VSB. Het behoort niet tot het directe werkveld van de audiciens, maar het is wel belangrijk om er iets over te weten. Het voorzitterschap van de Nationale Hoorstichting dat voorheen werd gevoerd door Thom de Graaf, is begin 2009 overgedragen aan Leon Frissen. "De Audiciens" stelt hem aan u voor. We lazen in een persbericht dat de Fontys Hogeschool in Eindhoven geen nieuwe leerlingen meer aan neemt voor de Bachelor opleiding Audiologie. De belangstelling is helaas te gering. Stopt deze opleiding nu of niet? Er is een groep die zich hard maakt voor een doorstart. Natuurlijk feliciteren wij de 48 geslaagden die hun SVGB-opleiding met positief resultaat hebben afgerond en zich vanaf 29 september audiciens mogen noemen. Het voorwoord wordt te lang als alle zeer leeswaardige artikelen moeten worden genoemd. Vandaar nog even een kleine greep uit de inhoud: het project Go Out Plug In!: gehoorbescherming wordt een must. We waren aanwezig bij het afscheidssymposium van Dr. Hans Verschuure in Rotterdam en er is wel een heel bijzonder verhaal over Femke dat u moet lezen! Natuurlijk zijn onze vaste columnisten ook weer van de partij en 'last but not least', beursnieuws uit Neurenberg.

Veel leesplezier!

De redactie

In gesprek met prof. dr. C.W.R.J. Cremers en prof. dr. ir. A. Snik	5
In gesprek met L.J.P.M. Frissen, voorzitter van de Nationale Hoorstichting	10
De bacheloropleiding Audiologie stopt-of niet?	13
Van harte gefeliciteerd!	15
54e EUHA 2009	16
GO>OUT PLUG>IN	21
Afscheidssymposium Dr. Hans Verschuure	23
Proeve van Bekwaamheid een succes!	29
Geboren: Femke Jasmijn van Leeuwen	32
Berichten uit de media	38
Meer dan schoon alleen	43
Column GAIN	47
Van het NVAB bestuur	49
Agenda	50

Gerben Jansen Hoortechniek VOF is een jong en dynamisch bedrijf. Bij ons staan Kwaliteit, Vakmanschap, Vriendelijkheid en Collegialiteit in grote letters geschreven.

Gerben Jansen Hoortechniek bekleedt een unieke positie in Purmerend (NH) en in Hoorn (NH). Wegens uitbreiding op korte termijn zoeken wij een gediplomeerde:

→ **Audicien (M/V)**

Het betreft een vacature voor 39 uur per week. U kunt uitstekende arbeidsvoorwaarden verwachten van ons.

Bent u gediplomeerd, bent u flexibel, heeft u affiniteit met klanten, bent u zelfstandig maar ook in staat om samen te werken, dan zijn wij misschien wel op zoek naar u!

Voor informatie met betrekking tot deze vacature kunt u contact opnemen per mail:

info@horenenoren.nl

T.a.v. Richard Ivangh

Bent u nieuwsgierig geworden? U kunt per mail reageren op deze vacature.

Gerben Jansen Hoortechniek VOF

Gouw 62, 1441 CR Purmerend, Telefoon: 0229 - 397 108

Veemarkt 35, 1621 JB Hoorn, Telefoon: 0229 - 758 035

Voor meer informatie kijk op: www.HorenenOren.nl

Kent u ons al?

YourCare information systems b.v.
de enige onafhankelijke leverancier van software voor audiciens

Kent u YAAPP al?

YAAPP is ons totaalpakket voor de administratieve automatisering bij audiciens.

YAAPP groeit mee met uw audiciensbedrijf, zowel financieel als technisch.

Financieel begin met huren om het aan te schaffen als u overtuigd bent.

Technisch van standalone op één PC via multi-user in uw netwerk naar gekoppelde filialen.

YAAPP is toegankelijk, wij ook!

U kunt ons bellen op 0413 - 378830 of mailen naar info@yourcare.nl

U vindt ons online op www.yourcare.nl

De Scheifelaar 115 5463 HV VEGHEL Tel. 0413 - 378830

DRY STORE[®] GLOBAL

De wereld van "écht droog en schoon"

- Bewezen 50% minder reparaties
- Verbeterde geluidskwaliteit
- Geen jeuk of irritatie meer
- Langere levensduur van de batterij
- Frisse en schone hoortoestellen

Dry & Store, "HET" onderhoudssysteem voor alle typen gehoortoestellen !

Dry & Store Global

Zephyr

www.progresshearing.nl

Live Speech Mapping

Avant REM Speech⁺

Afmetingen: 12,5x12,5x 3 mm

Sure-Probe[™] microfoonsysteem, met eenvoudig te verstellen "Ear Loop design" en verbeterde probe-tube retentie

www.progresshearing.nl

van de redactie

Prof. dr. C.W.R.J. Cremers is KNO-arts en hoogleraar in de Otologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen/UMC St. Radboud en geniet wereldwijde bekendheid vanwege zijn onderzoek naar erfelijke oorzaken van doofheid. In de ontwikkeling van implantaten voor gehoorverlies en doofheid speelt hij een belangrijke rol.

Prof. Dr. ir. A. Snik is bijzonder hoogleraar audiologie en als audioloog en wetenschappelijk onderzoeker verbonden aan de afdeling KNO van het Radboud Universiteit Nijmegen/UMC St. Radboud en is hoofd van het Audiologisch Centrum Nijmegen.

Slechthorendheid, en doofheid in het bijzonder, heeft grote invloed op de kwaliteit van leven. Hoorhulpmiddelen zijn ondanks verregaande technologische innovaties nog steeds hulpmiddelen die geen volledig herstel van de functie geven. Ontwikkelingen in micro-elektronica en biomaterialen bieden nieuwe mogelijkheden. Met cochleaire implantaten kan een groep dove patiënten worden geholpen, BAHA (Bone Anchored Hearing Aid) wordt vooral toegepast bij slechthorenden met een chronisch loopoor met een middenoorslechthorendheid en voor een groep met chronische ontsteking van de gehoorgang bestaat VSB (Vibrant Sound Bridge), een middenoor implantaat. (zie 'De Audiciens' jrg. 3, nr. 3) 'De Audiciens' sprak met prof. Cremers en prof. Snik op het UMC St. Radboud, waar binnenkort alle KNO-artsen en alle audiologen van het ziekenhuis op dezelfde gang bivakkeren om samenwerking te bevorderen. 'Want', zo stelt prof. Cremers, 'Geïntegreerd werken en denken geeft meer mogelijkheden om centraal te ondernemen. Elkaar kennen betekent makkelijker iets voor elkaar doen, een stapje er bij doen en wat over hebben voor elkaar' Voor audiciens is het belangrijk om op de hoogte te zijn van alle ontwikkelingen op het vakgebied. Om straks goed triage te kunnen verrichten en tijdig en gericht te verwijzen is ook enige kennis nodig van ontwikkelingen en mogelijkheden die aansluiten op de dagelijkse praktijk. De cliënt met een binnenoorslechthorendheid die daarnaast voortdurend kampt met problemen met oorstukjes, natte oren heeft en géén ooroperatie heeft gehad, dát is degene die in aanmerking komt voor een implanteerbaar hoortoestel. VSB is een optie die een oplossing kan bieden.

Patiënten uit het hele land

Wereldwijd zijn er minder dan 10.000 dragers van een VSB. De VSB werd in 1996 geïntroduceerd in Nederland en wordt vrijwel uitsluitend geplaatst in Nijmegen. Er is er één geplaatst in Maastricht en ook Leiden heeft voldoende kennis en kunde om deze operatie uit te voeren, maar financiering is het struikelblok. De minister heeft het licht op groen gezet voor implanteerbare hoortoestellen als zijnde goede geneeskunde maar een advies van de overkoepelende ziektekostenverzekeraars voor een budget is niet gehonoreerd. Dit betekent dat financiering op lokaal/regionaal niveau moet worden geregeld en dat afdelingen KNO/Audiologie van academische ziekenhuizen moeten aansluiten in de rij. Prof. Cremers: 'Dat is zoiets als een bakker die te weinig broodjes heeft. In die lange rij gaat het er om wie het eerst aan de beurt komt en waarom.' VSB is een reguliere oplossing met een acceptabele wachtlijst. Prof. Cremers: 'Het lukt nog. Maar als je de landkaart van Nederland neemt, dan zien we toch dat het westen met zijn hogere bevolkingsdichtheid ondervertegenwoordigd is. En het westen heeft het óók nodig.' Een verwijzer moet wel op de hoogte zijn van VSB als oplossing voor een bepaalde patiëntengroep, maar daarnaast speelt ook de huidige financieringsstructuur een rol: wie gaat het betalen? Een arts is verplicht een door de minister verklaarde reguliere behandeling uit te voeren of door te verwijzen. Implantaten horen bij de behandeling en bij het ziekenhuis waar de behandeling plaatsvindt. Dat legt grote druk op een academisch ziekenhuis waar de Raad van Bestuur prioriteiten moet stellen. Prof. Cremers: 'Je moet binnen je afdeling zoveel kracht hebben dat jouw afdeling kan afdwingen om dit voor deze groep patiënten te doen. Als 1 tot 3% van de ruim 300.000 hoortoestel dragers regelmatig een ontsteking heeft van de gehoorgang door afsluiting van deze gehoorgang, dan zijn er gemiddeld circa 4500 slechthorenden die met deze klacht bij de KNO-arts terecht komen. Dat aantal blijkt niet in die mate uit de verwijzingen. Het geringere aantal kan betekenen dat deze groep patiënten toch onvoldoende wordt herkend of dat ze zich nog wel redden door eventueel hoortoestellen afwisselend links en rechts te dragen, of een hoortoestel te dragen zonder een oorstukje. Het blijft gissen. Zeker is dat er voor deze mensen een oplossing bestaat.'

Voor speciale gevallen

Prof. Cremers: 'VSB is niet beter, het is een oplossing voor enkelen onder ons die klem lopen. Voor revalidatie van het gehoor is het nodig de gehoorgang af te sluiten. Dit kan irritatie geven en in dat geval gaat de audicien op zoek naar de reden van deze irritatie en naar mogelijkheden om dit op te heffen. Een open aanpassing of ander materiaal voor het

Prof. Dr. ir. A. Snik

oorstukje kan een oplossing bieden en verbetering geven. Er zijn echter gevallen waar de problemen aanhouden. Als een ontsteking ontstaat in de gehoorgang en dit de reden is waarom een patiënt aan één of beide kanten geen hoortoestel op het oor verdraagt bij verder een normale bouw en anatomie van het oor en geen middenoorproblemen op zich, kan een middenoorimplantaat uitkomst bieden. VSB kan een uitkomst zijn voor mensen met een perceptief gehoorverlies tussen 40 en 60 dB aan beide oren. Met een implantaat hoeft de gehoorgang niet te worden afgesloten omdat het een deels implanteerbaar hoortoestel betreft. Hierdoor wordt de huid op het mastoïd wel wat dunner, maar niet veel. Het uitwendige deel van het hoortoestel wordt gefixeerd met een magneet. Prof. Cremers: 'Technisch en chirurgisch komen hier twee wegen samen. We hadden gehoopt dat de verschillende techniek in aandrijving van de gehoorbeenketen super zou zijn, beter dan wat er bestond, maar dat is niet zo. We zijn blij als je tegen de prestatie aankomt van het bestaande luchtgeleidingshoortoestel, dus dat blijft altijd eerste keus!' Voor het plaatsen van een VSB moet naast het gehoorverlies een aanvullende medische reden zijn om deze op zich kostbare en ingrijpende voorziening uit te voeren. Daarbij is het een behandeling die relatief nieuw en daardoor kwetsbaar is. Prof. Cremers vergelijkt het met het kopen van een auto. Het liefst schaft hij zich een model aan waarvan er al heel veel zijn gemaakt,

waarvan de kwaliteit en betrouwbaarheid zijn bewezen. Niet een merk dat net op de markt komt. Voor patiënten zoekt hij naar stabiele en zo voorspelbaar mogelijke oplossingen. Aan het nieuwste van het nieuwste kleven altijd risico's. 'Dus', zo stelt prof. Cremers, 'pas je dit alleen maar toe in speciale gevallen'.

Teamwork

Bij het implanteren van een VSB is het essentieel dat het goed wordt geplaatst. Hierbij spelen zowel medische als audiologische aspecten een rol. Prof. Snik: 'Het is een gezamenlijke operatie, daarvoor zitten we ook gezamenlijk in het team. Tot de diverse processen helemaal zijn uitontwikkeld is het een gezamenlijk project. Op de OK worden al metingen gedaan en vervolgens wordt iedere stap zorgvuldig gedocumenteerd zodat we weten wat we doen.' Na de operatie is er een vervolgtraject. Dit zijn over het algemeen bijzondere bijeenkomsten waar medische en audiologische zaken de revue passeren, maar ook problemen, verwachtingen en emoties worden aangepakt. Omdat iedere patiënt eigen ervaringen, vragen en verhalen heeft, zijn alle problemen niet direct aan het begin van het traject al duidelijk. Er worden uitvoerige gesprekken gevoerd over hoe alles is verlopen om gerichte informatie te krijgen met betrekking tot de afregeling. Net als bij gewone hoortoestellen zijn er patiënten die vastlopen op emoties en problemen die de verandering in het horen met zich meebrengt. Prof. Snik houdt deze signalen scherp in de gaten. Als de omstandigheden daarom vragen wordt de patiënt doorgestuurd naar de maatschappelijk werker van het AC. Het hele traject van een middenoorimplantaat verschilt in wezen niet van het gewone hoortoestel. Na de operatie is er een zekere doorgroeitijd; er zijn veranderingen en verbeteringen die stapsgewijs verder ontwikkelen. Prof. Cremers: 'Je moet geduldig met elkaar die stappen zetten, de emotie horen en verder komen in het uitvinden wát je precies in je vingers hebt, wat onze mogelijkheden zijn. Je komt ook nieuwe technische vraagstukken tegen die boven mijn kennis uitgaan en waar je dan voortdurend anderen bij nodig hebt om antwoorden te krijgen. Dat het tijd kost is niet belangrijk. Dat je samen verder komt, dat is waar het om gaat.'

Beperkingen

Naast de vele voordelen kleven er aan VSB enkele praktische nadelen. Eén ervan is dat bijvoorbeeld controlepoortjes op luchthavens reageren op de magneet in het hoofd en gaan piepen. VSB-dragers moeten tijdig aangeven dat er gefouilleerd moet worden en de poortjes

mijden. Prof. Snik: 'In het begin kon het gebeuren dat ook anti-diefstalpoortjes in winkels gingen piepen als een VSB-drager de winkel uitliep, of omgekeerd, dat de drager een hele harde pieptoon kreeg omdat het gebruikte detectiesignaal werd opgepikt door het implantaat. Dat is nu opgelost. De toestellen moeten zo afgeschermd zijn dat ze geen last hebben van straling van buiten. Andere signalen mogen niet interfereren met het toestel, een andere energiebron mag het hoortoestel niet aanschakelen. In het begin kregen patiënten van ons een kaartje waarop stond dat ze geen diefstal hadden gepleegd, maar dat ze ergens een magneet hadden. We geven het nog altijd mee, voor het geval dat.' De processor zelf kan wel wat hebben. Het zit stevig vast onder de huid en komt er niet snel uit. In het implantaatje zit ook een magneetje en het ergste wat kan gebeuren is dat de clip verschuift en daardoor de trilling niet goed meer doorgeeft. Eventueel kan er een nieuwe worden ingezet. Ondanks dat het wordt afgeraden kan een MRI-scan noodzakelijk zijn. Er bestaan MRI-scanners met verschillende macht en kracht. Dit wordt uitgedrukt in tesla (T), de internationale eenheid van magnetische inductie. T 1,5 is gebruikelijk, T 3 komt in de mode en T 7 wordt gebruikt voor research. Uit ervaringen van VSB-dragers blijkt dat het meestal wel goed gaat. T 1,5 moet kunnen, maar de fabriek neemt hiervoor i.v.m. aansprakelijkheid geen verantwoording. Prof. Cremers: 'Dat moeten wij dan maar weer op onze schouders nemen. Er zijn alleen ervaringen die door dragers zijn opgedaan en zijn doorgegeven. Er zijn geen series proefondervindelijke vaststellingen.'

Er kan nog veel meer

Sinds in 1988 de BAHA in Nederland wordt toegepast kan een binnenoorverlies enigszins worden gecompenseerd. Met de ontwikkeling van VSB gaat dit nog wat verder. VSB wordt toegepast bij een zuiver binnenoorverlies bij intacte structuur van gehoorbeentjesketen. Door beide methoden naast elkaar te leggen kan worden bepaald wat voor een patiënt de beste aanpak is en er zijn nog steeds nieuwe ontwikkelingen. Het is mogelijk dat in de toekomst een bestaande aanpassing zo wordt aangepast dat andere, eerder niet goed of niet zo goed te helpen patiënten, een mogelijkheid wordt geboden. Door het goedkeuren van inplanteerbare hoortoestellen en het vertrouwen van de overheid in vakkennis en kunde van prof. Cremers en zijn team dat kan bepalen of iets verstandig en juist is, kan worden doorgegaan met onderzoek zonder voor elke nieuwe stap toestemming te vragen. De groep patiënten met een zodanig bijzondere

prof. dr. C.W.R.J. Cremers

vorm van binnenoor- en middenoorverlies heeft doorgaans een fors verstoorde anatomie van het middenoor. Deze groep komt in toenemende mate in aanmerking voor een implantaat waarmee het middenoorverlies als het ware wordt overgeslagen. Als een implantaat een geleidingsverlies van 60 dB compenseert en daarmee het binnenoorverlies terugbrengt naar 20 dB, is het volgens prof. Cremers net een spelletje: hink-stap-sprong en je bent er! Soms wordt bij toeval ontdekt hoe en wáár een implantaat precies moet worden vastgezet en dat is dan weer een kleine stap voorwaarts. Experimenteel onderzoek is niet mogelijk bij deze groep. Prof. Cremers: 'Binnenoorpatiënten mag je niet beschadigen want alles wat ze hebben hebben ze nodig. Nieuwe ontwikkelingen voer je uit met kracht en inspanning van jezelf, maar het is geen veldslag. Dit doe je stap voor stap, heel voorzichtig, schoorvoetend.' Zo zijn er steeds nieuwe kansen, nieuwe uitdagingen waar prof. Cremers en de zijnen mee aan de slag gaan. Zonder in detail te treden is het goed dat audiciens weten dat zoiets aan de gang is.

Dubbelzijdig revalideren

Patiënten kunnen buitengewoon goed en ánders dan dokters

De mogelijkheden van het CIBS-systeem: Meervoudige communicatie

CIBS - COMMidt Intelligent Bluetooth System

Enkelvoudige communicatie

MP3-SPELER:

Draadloze muziekoverdracht

ALLEGRO:

Draadloze microfoon

ALARMSYSTEEM:

Automatische signalering van rookalarm, deurbel, babymonitor, enz.

LIBERTO:

Gecombineerde tafel- en directionele microfoon met zoomfunctie

TV:

Draadloze ontvangst van tv-geluid via de audiostreamer naar de Maestro

RADIO/HIFI:

Draadloos ontvangen van HiFi en radiogeluid via de audiostreamer

COMPUTER:

Draadloze ontvangst van PC-geluid zoals van spelletjes, muziek, online radio, Skype en VolP

MOBIELE TELEFOON:

Draadloos voeren van een telefoongesprek en luisteren naar muziek

VASTE TELEFOON:

Draadloze ontvangst van geluid via de vaste telefoon of via de Tango Bluetooth (Tango VII)

MAESTRO-NEKLUS:

Gebruik van de Maestro-neklus, door meerdere slechthorenden tegelijkertijd, maakt de onderlinge communicatie eenvoudiger

CIBS DRAADLOZE COMMUNICATIE

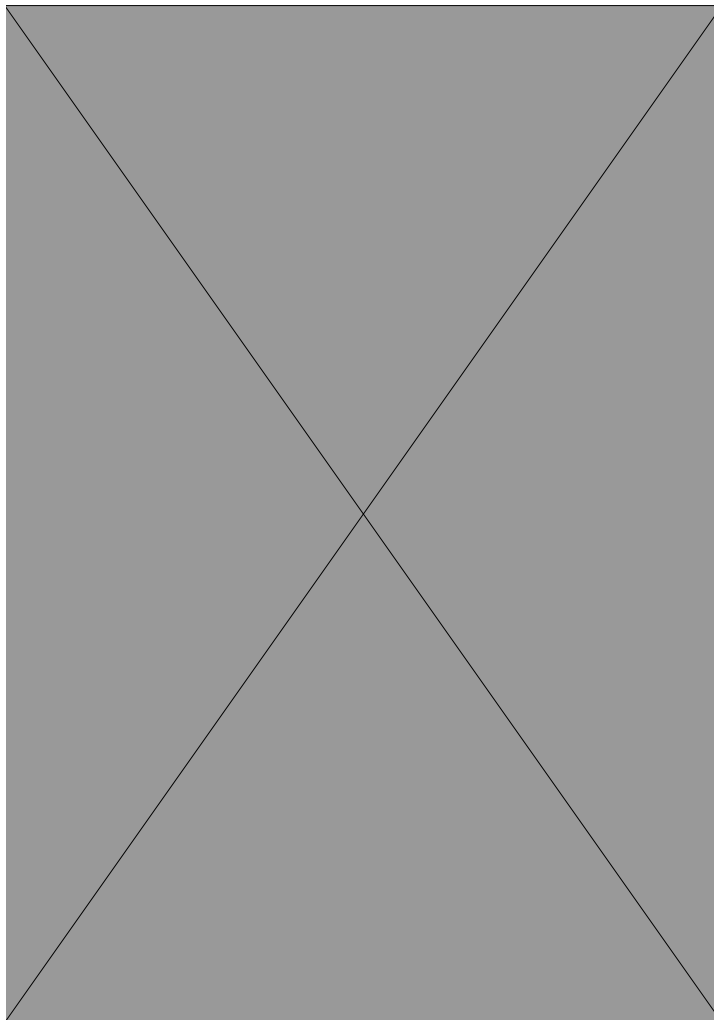
ALLES WAT U NODIG HEBT VOOR VERSTERKT GELUID IN HET DAGELIJKSE LEVEN!

PROGRESS HEARING

www.progresshearing.nl

COMMidt®

www.commidt.com

Omdat ieder oor z'n eigen verhaal vertelt

Op het gebied van gehoorverbetering (oorstukjes) en gehoorbescherming (otoplastieken) hechten wij groot belang aan een optimale samenwerking. Afgestemd op uw audicienpraktijk, met onder meer innovatieve dienstverlening en kwalitatief hoogwaardige producten die u als audicien en de consument ten goede komen. Kortom: met de grootste zorg vervaardigd voor een eenvoudige nazorg! Kijk voor meer informatie over het grootste gemak van Comfoor: www.comfoor.com of bel 0314 - 36 35 88.

 comfoor

Comfoor. Postbus 816, 7000 AV Doetinchem, tel. 0314-36 35 88, info@comfoor.com, www.comfoor.com

uitleggen wat een aanpassing voor hen betekent. Uit het relaas van Engelen Milder ('De Audiciens' jrg. 3 nr 3) blijkt dat het bijzonder is om beiderzijds een VSB te dragen. De vraag rijst waarom. Als een patiënt in aanmerking komt voor één implantaat kan dit enorme verbetering geven maar toch kan de wens naar twee-origheid heel groot zijn. Prof. Cremers stelt dat een patiënt eerst moet wennen aan de nieuwe situatie en dan pas toe is aan een volgende stap. Hij ervaart dat mensen die hij 'een tweede oor' geeft in het begin wel blij zijn, maar dat doorgaans pas later blijkt hoe groot die toevoeging is. Vijf van de circa 50 VSB-dragers hebben een dubbelzijdige aanpassing. Dit is het resultaat van gesprekken tussen patiënt en dokter en de beleving van de patiënt. Een tweede operatie, met alles wat daarbij komt kijken, is ook een belangrijk punt. Met een wachtlijst voor een eerste aanpassing en een verantwoordelijkheid om zorgvuldig en verstandig met het budget om te gaan om iedereen een kans te geven, bestaat er terughoudendheid bij het plaatsen van een tweede VSB. Hoe waardevol is het om iemand dubbelzijdig te revalideren? De basis is heel simpel. Prof. Cremers: 'We hebben niet voor niks twee ogen en we hebben niet voor niks twee oren, daar zit een diepe grond achter. Het is omdat die dingen met elkaar samenwerken in je hoofd. Het is zo evident dat het zou moeten werken. Dat blijkt ook, alleen wij moeten alsmaar weer bewijzen dat die dingen waar zijn. Dat is een groot deel van ons werk, maar we doen het graag!' Prof. Snik voert aan dat daarnaast kosteneffectiviteit een belangrijke voorwaarde is. Ook bij een cochleair implantaat is twee beter dan één, maar het zijn hele dure oplossingen. Ondanks fantastische metingen die aantonen hoeveel beter het is, blijft het een centenkwestie.

Niet voor iedereen

Er kan al heel veel maar er zijn ook nog groepen waarvoor nog weinig oplossingen bestaan. Als er een verlies bestaat van 80 dB en met hulp van een hoortoestel bijvoorbeeld tot 70% spraakverstaan mogelijk is, dan is er veel gewonnen. Maar wat nu als de betreffende cliënt een ontsteking krijgt van de uitwendige gehoorgang? Het hoortoestel niet dragen of maar af en toe dragen is geen oplossing. Er is hulp voor de patiëntengroep met een verlies van 40 tot 60 dB, maar het groepje met een verlies van 60 tot 80 of 90 dB komt er technisch bekaaid af. Voor hen is een cochleair implantaat een mogelijke oplossing maar door alle afwegingen vóórdat plaatsing een feit is komt niet iedereen daarvoor aan de beurt. Daarbij kunnen ook beperkingen aan de grootte van een implantaat een puur natuurkundige redenen zijn waardoor het onmogelijk is

deze groep te bedienen. Prof. Snik: 'Er zijn absolute restricties en dat geldt ook voor geluid. Als je goed geluid wilt hebben, heb je ook redelijke luidsprekers nodig. Als het geluid harder moet worden ze groter en er is een grens aan wat je nog presteren kunt. De grootte en de afmetingen ervan hebben daar direct mee te maken. Daar zit de beperking. Wat natuurlijk nog wel mogelijk is, is dat het op een slimmere manier wordt geplaatst waardoor je wat grotere luidsprekers kunt toepassen maar het zijn echt hele langdurige moeizame trajecten voordat we zover zijn.' Kinderen vormen ook een groep waar grote terughoudendheid wordt betracht als het gaat om het toepassen van nieuwe dingen. Wereldwijd zijn er wel kinderen met een VSB, maar in Nederland is het nog niet gedaan. 'Er moet een overweldigend groot belang zijn om het te doen.'

Ontwikkelingen

Er zijn op het gebied van gehoorimplantaten nog steeds ontwikkelingen. Zo heeft de BAHA eigenlijk het hoortoestel en de microfoon aan dezelfde kant en is krachtiger dan iedere andere beengeleider in het verleden. Iedere nieuwe BAHA-generatie is beter, krachtiger en verfijnder qua toerusting en de vraag is wanneer de grens van de technologische ontwikkeling wordt bereikt. Daarnaast moet nog meer duidelijk worden waar en hoe de geluidsverwerking verloopt in de hersenen. Steeds veranderen inzichten en komen er toepassingen die weer verder kunnen worden ontwikkeld. Otogenetica zoekt naar stoffen die in het oor ontbreken en die je graag zou willen en kunnen terugvoeren. Zo wordt steeds meer duidelijk hoe op moleculair niveau wordt gehoord. Dat is alleen te leren uit ziektebeelden. Als duidelijk wordt hoe het fout gaat kan een conclusie worden getrokken hoe het eigenlijk in een normaal horende goed gaat. Met inzicht in wat er fout gaat, waar en wat dit betekent, start het proces van nadenken of het gecorrigeerd kan worden door iets toe te voegen. Het vergaren van deze kennis duurt jaren, maar die kennis is enorm toegenomen. Als je middels genterapie de ontbrekende stof op de juiste plek kunt krijgen, heb je de functie. Volgens prof. Cremers komt het er aan, ook voor het gehoor dat in vergelijking met andere organen wel wat verstopt is. Prof. Cremers: 'Het binnenoer is als kostbaarheid goed opgeborgen.' Om te beginnen moeten we er maar heel zuinig op zijn!

In gesprek met L.J.P.M. Frissen, voorzitter van de Nationale Hoorstichting

van de redactie

Begin 2009 heeft mr. Thom de Graaf het voorzitterschap van de Nationale Hoorstichting overgedragen aan Léon Frissen. De voorzitter wordt benoemd voor een periode van 4 jaar. Vervolgens kan daar nog een termijn aan worden vastgeknoopt. De Nationale Hoorstichting werd in 1995 door prof. dr. J.J. Grote (KNO-arts) opgericht en werkt samen met de NVVS om het grote belang van auditieve communicatie uit te dragen door het organiseren en stimuleren van activiteiten op het gebied van voorlichting, preventie, revalidatie en wetenschappelijk onderzoek. In de Wetenschappelijke Raad van de Hoorstichting zijn niet alleen alle academische centra op het gebied van oorheelkunde en audiologie vertegenwoordigd, maar ook TNO Kwaliteit van Leven maakt deel uit van deze Raad. Daarnaast organiseert de Nationale Hoorstichting in samenwerking met NVVS en FOSS, Oorakel, NVAB, GAIN, KNO-vereniging en FENAC jaarlijks de Week van het Oor. De Nationale Hoorstichting is promotor van het HoorPlatform (www.hoorplatform.nl) waarvan de initiatiefgroep bestaat uit medewerkers uit de audiologie, de KNO-sector, de audiologische industrie en gehoorresearch en slechthorenden-organisaties. Op de website van de Nationale Hoorstichting vinden bezoekers ook informatie over StAr-geregistreerde audiciens en keurmerk-bedrijven. Genoeg redenen om een aantal vragen voor te leggen aan de voorzitter van de Nationale Hoorstichting, Leonardus Johannes Petrus Maria Frissen.

Goed horen is als een hemel op aarde

‘Mijn motivatie om voorzitter van de Hoorstichting te worden, is gelegen in het feit dat ik al sinds jaar en dag geconfronteerd wordt met Ménière. Deze aandoening leidt ertoe dat ik veel minder hoor. Goed horen is voor mij een soort hemel op aarde. Ik moet mij zó inspannen om alles goed te horen en ook inspannen om geluiden die ik niet graag wil horen, uit te schakelen. Er zijn bepaalde geluiden die ik vreselijk vind om te horen. Het gejaag van auto’s op een autoweg langs de bosrand bijvoorbeeld kan ik helemaal niet verdragen, net als hele snerpande geluiden. Dus het is heel tegenstrijdig. De heer Frissen geeft aan dat iedereen die iets doet daar wel een reden voor heeft. Bij hem is dat heel evident; hij heeft zelf een gehoorprobleem waarmee hij probeert te leven en dat hij accepteert, vooral ook in een baan (Commissaris van de Koningin in de provincie Limburg) waarin dit niet gemakkelijk is. Dat motiveert hem wel om gehoorproblemen onder de aandacht te brengen via de

L.J.P.M. Frissen

Hoorstichting en vooral ook om meer wetenschappelijk onderzoek te bewerkstelligen.

Persoonlijke missie

‘Slechthorendheid is nog steeds een beetje een onbekende aandoening, terwijl miljoenen mensen in Europa die aandoening hebben. Het is geen sexy aandoening, niemand ziet het, niemand weet het en dus praat niemand erover. Als je het niet hebt, dan weet je niet wat het is. Het is geen handicap waarvan mensen direct zeggen: “oh, wat erg”, terwijl heel wat zichtbare problemen veel meer emotie losmaken bij anderen.’ De heer Frissen is zelf nooit blootgesteld aan veel geluidsoverlast. Hij heeft nooit in een fabriek gewerkt en nooit een disco bezocht. Hij kijkt dan ook met schrik en beven naar de huidige jonge generatie waarvan het leven zó verweven is met geluid en bij wie er weinig benul is van de risico’s die zij lopen op latere leeftijd. ‘Voor jongeren zou het goed zijn eens een 3-daagse stiltecursus te volgen. Dat je even helemaal niks hoort en ook helemaal niet mag praten. Kost niks, kost alleen leiding. Ik zie jongeren geregeld lopen over straat met die I-pods en soortgelijke apparatuur en ik maak me daar erg veel zorgen over, omdat je weet wat dit over een 10, 15 jaar voor die jongeren kan betekenen. Daar wil ik veel aandacht voor vragen! Mijn persoonlijke missie is aandacht voor de jeugd. Voor mensen die eenmaal een bepaalde aandoening hebben, is het vaak te laat, maar voor de groep die nog geen serieuze klachten heeft, is

het vroeg genoeg daar nog wat aan te doen. Ze moeten weten dat het niet alleen maar “beleggen en grijs” is dat last krijgt van slechthorendheid, maar dat het ook al kan optreden op jonge leeftijd. De vraag is of ik tegen een muur spreek, ik denk het soms wel als je het zo om je heen ziet, maar toch hoop ik dat het de moeite van het proberen waard is.’

Design

In het zichtbaar en bespreekbaar maken van hoorproblematiek speelt de zichtbaarheid van de handicap een rol. Bijna verontschuldiging geeft de heer Frissen aan dat naast de geavanceerde techniek vooral ook de vormgeving, het uiterlijk van het hoortoestel, heel belangrijk is. ‘Die apparaatjes kunnen nog wel wat design gebruiken. In een brillenwinkel zie je dat er van alles en nog wat mogelijk is. De techniek gaat sneller dan snel vooruit en er is veel mogelijk vandaag de dag. Maar die uiterlijke kant mag wat meer aandacht krijgen. Het design bij brillen vindt iedereen vanzelfsprekend, maar bij hoorapparaatjes nog niet. Dat is nog onontgonnen terrein. Er is ligt nog een weg te gaan om dat meer bespreekbaar te krijgen. Zeker onder de grote groep jongeren met een hoortoestel zijn er velen die zich generen. Voor hen is het gênant om een hoortoestel te moeten dragen of te zeggen dat je slechthorend bent, juist ook omdat er geen opmerkingen over worden gemaakt. Met een bril zeggen mensen: “wat staat die bril mooi”, of “leuke bril”, daar wordt over gesproken. Over hoortoestellen niet. Er is een terughoudendheid bij mensen om er iets van te zeggen. Daar kan nog wel iets aan veranderen.’

Registeraudiciens

‘Ik kan niet genoeg benadrukken hoe belangrijk de audiciens is in de hoorzorg. Nadat je een keer bij de KNO-arts bent geweest en weer vertrekt met de mededeling: je hebt een hoorprobleem, dan is het de audicien die daar iets aan moet doen. Ze zitten toch vaak al in het verlengde van adviezen van KNO-artsen en daarom is het heel erg belangrijk dat je in goede handen bent. Dat niet zomaar iedereen dit kan gaan doen, dat het gecertificeerd blijft. Ik ben ook erg voor de Europese certificering. De mensen zijn erg geneigd alleen maar naar de prijs te kijken, maar het gaat vooral om kwaliteit. Ik merk dat zelf. Ik kom voor mijn gehoor echt niet meer bij de KNO-arts.’

Randapparatuur

Door zijn werk als Commissaris van de Koningin in Limburg zijn vergaderingen en werkbezoeken aan de orde van de dag. Daarbij komt de heer Frissen regelmatig

mensen tegen die in de werksituatie problemen hebben door gehoorklachten. Er zijn zware discussies gaande tussen werknemer, werkgever en zorgverzekeraar over het vergoeden van méér dan alleen basale middelen. Hij verbaast zich over de terughoudendheid om meer diversiteit te brengen in de wijze waarop iemand geholpen kan worden goed te functioneren, dat er geen aanpassingen worden geboden naast het hoortoestel waarmee bijvoorbeeld vergaderingen weer goed te volgen zijn. Het beschikbaar maken van solo- en andere randapparatuur zorgt ervoor dat slechthorende mensen die werken ook aan het werk blijven. ‘Dat is altijd beter dan dat we ze laten terugvallen in één of andere invaliditeitsregeling. Dat is voor de desbetreffende werknemer, maar ook voor de werkgever ongewenst.’ Als voorzitter van de Hoorstichting draagt hij een gepassioneerde boodschap uit. Dit is mede ingegeven door het feit dat hij zelf al jaren een hoorprobleem heeft en er veel van afweet. Daarnaast ervaart hij het als bijzonder prettig om hier met mensen over te praten die er nóg meer van af weten. Door zijn ‘gewone’ werk komt hij op plaatsen waar ‘het grote belang van auditieve communicatie’ voldoende aanknopingspunten biedt om de boodschap van de Nationale Hoorstichting uit te dragen. Het blijft zaak om te worden gehoord.

Ziekte van Ménière

De ziekte van Ménière is een aandoening van het binnenoor en het evenwichtsorgaan. Kenmerken zijn aanvallen van draaiduizeligheid, oorsuizen en slechthorendheid. De precieze oorzaak is nog onbekend. Waarschijnlijk is er sprake van een ophoping van vloeistof die zich in de binnenste ruimte van het slakkenhuis bevindt. Hierdoor komt de membraan van Reisner onder druk en kan er een scheurtje ontstaan waardoor vloeistof lekt met als gevolg dat het gehoororgaan en het evenwichtsorgaan van slag kunnen raken. De ziekte van Ménière treedt doorgaans op bij personen van tussen de 30 en 40 jaar oud en komt even vaak voor bij mannen als bij vrouwen. De kans op de ziekte is groter na een middenoorontsteking, luchtweginfectie, stress of vermoeidheid. Ook mensen die langdurig alcohol gebruiken en roken krijgen de ziekte relatief vaak. De verschijnselen van de ziekte van Ménière zijn draaiduizeligheid met valneiging en oorsuizen (tinnitus), soms ook misselijkheid, braken en hevige transpiratie. De verschijnselen komen in aanvallen voor die enkele minuten maar ook uren kunnen duren. Aanvallen kunnen elkaar snel opvolgen, maar er kunnen ook enkele weken, maanden of jaren tussen zitten. Sommigen krijgen in aansluiting op de eerste aanval, maar soms ook later, te maken met geleidelijk gehoorverlies aan een zijde, beginnend bij de laag frequente geluiden en eindigend in een volledig gehoorverlies in beide oren.

IN THE MOOD...

Met de nieuwe Audio Service Mood.

Hoogstaande performance in een uiterst kleine en comfortabele behuizing.

Mood is oplaadbaar, kan uitgerust worden met een revolutionair mobiliteitspakket en is te gebruiken in combinatie met mobiele telefoon, bluetooth, mp3 speler, televisie en radio.

 Audio Service
horen · verstaan · communiceren

Postbus 66, 5280 AB Boxtel, Tel 0411 - 68 44 00
www.audioservice.com

het micro siliconen oorstukje

COMFORTABEL EN STABIEL

Voorkom vervorming van de gehoorgang bij uw klanten door tijdens de proefperiode al een maat siliconen micro oorstukje te laten maken.

Deze micro oorstukjes zitten comfortabel, waarbij het hoortoestel stabiel achter het oor blijft zitten en de receiver stabiel in het oor.

De open verbinding met de buitenlucht is maximaal.

Voor alle merken hoortoestellen

LABORATORIUM FORMAAT BV

www.labformaat.nl info@labformaat.nl

De bacheloropleiding Audiologie stopt- of niet?

van de redactie

Persbericht: De bacheloropleiding Audiologie van Fontys Paramedische Hogeschool in Eindhoven neemt met ingang van dit studiejaar geen nieuwe studenten meer aan. De 62 studenten die de opleiding reeds volgen krijgen de gelegenheid het diploma te behalen volgens het vastgestelde onderwijsprogramma.

Na een voorbereidingstraject van vijf jaar startte in 2004 de hbo-opleiding Audiologie. In nauwe samenwerking met het audiologische werkveld is het een unieke opleiding in Nederland die zich richt op gehoor en geluid. Met het diploma mag je de titel Bachelor of Audiology voeren. Deze kan werken op medisch terrein in instellingen zoals audiologische centra, kno-afdelingen van ziekenhuizen, scholen voor doven en slechthorenden of audicienbedrijven, maar ook meer technisch geïntereerd, zoals akoestische adviesbureaus, arbodiensten, industrie, TNO, geluidsstudio's of omroepen. Desondanks heeft de Raad van Bestuur vijf jaar na de start van de opleiding Audiologie moeten concluderen dat het aantal aanmeldingen ieder jaar is achtergebleven bij de verwachtingen. Op dit moment is de belangstelling zelfs zo gering dat het vanuit onderwijskundig en financieel oogpunt niet langer verantwoord is om de opleiding aan nieuwe eerstejaars aan te bieden. Om die reden is besloten om de opleiding de komende jaren zorgvuldig af te bouwen. Tot nu toe zijn 25 studenten aan de opleiding Audiologie afgestudeerd. De komende jaren worden nog eens 62 vakbekwame bachelor-audiologen opgeleid voor wie, gelet op de arbeidsmarktsituatie voor wat betreft audiologie, goede werkgelegenheidsperspectieven bestaan. De directie van Fontys Paramedische Hogeschool onderzoekt nog of de in de afgelopen jaren opgebouwde audiologische expertise elders binnen de hogeschool kan worden ingebed.

Laatste informatie

‘De Audiciens’ vroeg naar aanleiding van het bovenstaande bericht een reactie aan Carlo Habets, HBO-audioloog en betrokken bij een mogelijke doorstart van de opleiding. ‘Officieel is er nog geen sprake is van het stopzetten van de opleiding. Fontys heeft besloten om geen nieuwe eerstejaars studenten onderwijs aan te bieden vanwege de tegenvallende belangstelling in de opleiding. Er is thans een groep mensen uit het werkveld (studenten en andere belanghebbenden) bezig om te kijken of, en op wat voor manier er toch een broodnodige bacheloropleiding kan

worden aangeboden in Nederland. Wellicht dat dit zelfs bij Fontys kan doorgaan. Daarbij refereer ik aan het antwoord van Minister Klink op Kamervragen aangaande de beslissing van Fontys (zie www.ikregeer.nl): citaat: “De hogeschool zoekt naar andere mogelijkheden om de competenties van de opleiding Audiologie aan te bieden. Een van de opties is de competenties aan te bieden via een andere opleiding, cursorisch of via een schakelprogramma. Het is dus niet zo dat met het stopzetten van de opleiding Audiologie er geen nieuwe studenten meer worden opgeleid binnen dit vakgebied.” Daarom is het van het grootste belang, dat mensen die geïnteresseerd zijn zich melden. Daarvoor heeft eerder genoemde groep mensen die zich inzet voor behoud van de opleiding een e-mailadres ingesteld, t.w. hboaudiologie@gmail.com. De opleiding garandeert verder een kwalitatief goed programma voor de overblijvende studenten, zodat er straks toch ruim 80 zeer bekwame professionals in het veld werken.

Wat vindt u van de sluiting?

‘Ik vind het jammer dat de ingeslagen route wordt belemmerd. Ik zou het liefst de opleiding in zijn huidige vorm willen zien doorgaan. Hierin komt namelijk de unieke combinatie tussen klinische audiologie en het technisch-akoestisch gedeelte goed tot zijn recht. Deze synergie levert de slimme curatieve en preventieve oplossingen op voor de grote hoorproblematiek die in de komende decennia op ons afkomt. De generalisten die op Fontys worden opgeleid zijn goed inzetbaar in toekomstige, innovatieve, efficiënte zorgvormen dicht bij de doelgroep.

Persoonlijk zet ik me op 3 gebieden in:

- Als werkgever bied ik werk aan met een inhoudelijke uitdaging voor de bc. Audioloog.
- Ik ben sinds dit jaar ook als docent verbonden aan de opleiding.
- Ik ben bestuurslid van de alumni- en beroepsvereniging BOA.

Had dit voorkomen kunnen worden?

- ‘Een betere promotie had zeker geen kwaad gekund. Vanuit Fontys is te weinig gedaan. De promotie door de BOA's zelf is net op gang gekomen, omdat de eerste afgestudeerden pas een jaar in het werkveld bezig zijn. (Daarom was ik zo blij met de aanwezigheid van zelfs 2 BOA's op het StAr-seminar in juni).
- ‘Een belangrijke oorzaak zit hem m.i. echter in onbekendheid van het werkveld zelf. Het beroep audicien begint misschien al een beetje bekendheid te krijgen, maar vraag mensen op straat of aankomende studenten wat een audioloog is; de meesten zullen het niet weten.

- 'In de audiologische wereld is iedereen te veel zijn eigen terrein aan het afbakenen. Hoe kom je dan tot een gezamenlijke profilering? Exemplarisch vond ik de discussie aangaande naamgeving van de BOA's: mogen ze zich wel audioloog noemen? Ik denk: hoe meer mensen zich audioloog noemen, hoe beter het is voor de bekendheid van het beroep. Welke 'zwaarte' je opleiding heeft kan dan met een voor- of achtervoegsel worden aangegeven.
- 'Binnen het werkveld is er door enkelingen (o.a. Chris van Ligtenberg en Harrie Streukens) veel energie gestopt in de realisatie van de opleiding. Dat is niet al te best overgenomen door de rest van de sector. In de audicienbedrijven roept menigeen kwaliteit in huis te hebben. Dat moet je ook laten zien door mensen op te leiden tot BOA. Hierin is de hoortoestelbranche tekort geschoten. Vervolgens moeten de nieuwe professionals wel ook een fatsoenlijke functie krijgen. Het zijn geen audiciens in het kwadraat die alleen maar als uithangbord voor je kwaliteitsniveau dienen. Een stimulans naar de audicienbranche zouden de ziektekostenverzekeraars kunnen geven door zorghandelingen door een BOA extra te gaan vergoeden.
- 'In de Audiologische Centra is men nu bezig met creëren van een functieprofiel. Ook daar moet men de mensen nog een volwaardige plaats in de functionele diagnostiek geven. Ze zijn geen audiologieassistenten in het kwadraat.
- 'In de KNO-wereld en in gezondheidscentra is men er nog niet voldoende doordrongen van de waarde van een BOA. Daar kan verandering in komen als de groep mogelijkheden krijgt om vergoede zorghandelingen te kunnen doen, zoals ook een fysiotherapeut of logopedist. Daartoe worden binnenkort initiatieven ontwikkeld.'

Wat is volgens u de waarde van een HBO-opleiding Audiologie? Wat is het verlies m.n. op het gebied van slechthorendenaanpassingen? 'De komst van steeds slimmere hoortoestellen en de vraag naar goede counseling en verificatie - bijvoorbeeld via Visible Speech Mapping - vraagt om meer kennis. Er zijn zeker ook audiciens die op HBO niveau functioneren en deze kennis hebben. Een BOA kan echter het hele traject van onderzoek en behandeling bieden, overzicht houden en beoordelen of andere disciplines nodig zijn. De toegevoegde waarde zit hem in de combinatie tussen klinische en technisch/akoestische vaardigheden en het niveau daarin. Waar de klinisch fysicus audioloog vooral wetenschappelijk onderzoek (zou) moet(en) doen, is de BOA degene die deze kennis in praktijk brengt. Bijvoorbeeld in de revalidatie met hoortoestellen.'

In het buitenland bestaat de titel bachelor of Audiology ook: is er aansluiting mogelijk bij buitenlandse opleidingen?

'Daar wordt zeker over gedacht. Ook in het buitenland is iedereen trouwens verrast. We waren hier al zo ver gevorderd met deze opleiding die als voorbeeld voor het beoogde Europese model dient. De officiële registratie (in Nederland bij CROHO) is met uitstekende resultaten bij het kwaliteitsonderzoek verlengd, terwijl dat in andere landen nog lang niet is bereikt.'

Hoe liggen de kansen van afgestudeerden, nu en in de toekomst?

'De HBO-audioloog zou in diverse settings uitgebreidere audiologische zorg kunnen geven. Dus niet alleen vanuit een AC, maar ook vanuit een audicienwinkel, een eigen bedrijf, een KNO-poli of een huisartsenpraktijk. Dat zie je in vele andere landen al langer. Hoortoestelaanpassingen kunnen een onderdeel van de taken zijn en hij/zij zou m.n. de moeilijkere aanpassingen kunnen doen en diegene met bijkomende tinnitusproblematiek. Je zou in de toekomst ook kunnen denken aan CI- en BAHA afregelingen en de afstelling van soloapparatuur. Tegenover deze eerstelijns audiologische producten dient dan wel een vergoeding van de zorgverzekeraar te staan. In plaats van het afsluiten van kortzichtige deals met groepen audiciens, waarmee alleen maar wat geschoven wordt met marginale kosten, zouden zij langetermijnbeleid moeten ontwikkelen. Als die organisaties kwaliteit en efficiency in de zorg voorop stellen, kan er door ontschotting van de hoorzorg en integratie van taken een belangrijke kwaliteitsslag worden gemaakt, door erkenning van de generalistische kwaliteiten van de BOA. De komst van functionele vergoedingen en ketenzorgproducten bij chronische ziekten (zoals slechthorendheid ook is!) brengen dit hopelijk sneller dichterbij. Ook liggen er taken voor de BOA in de kwaliteitsbevordering en scholing.'

Zou opgedane expertise gebruikt kunnen worden om bijvoorbeeld te worden toegevoegd aan de nieuwe opleiding tot Audicien aan de HealthTec Academy, bijvoorbeeld een extra specialisatie-jaar bijvoorbeeld tot triage-audicien?

'De expertise blijft voorlopig behouden voor de audiologische wereld. Ik ben een groot voorstander van kennisdeling om met zijn allen beter te worden. In ketenzorg is het voor patiënten slecht als er grote niveaoverschillen en communicatiestoornissen zijn. Zo'n specialisatiejaar zou goed vanuit de Fontysopleiding kunnen worden aangeboden. Ik voorzie daarin zelfs een

taak voor de HBO-audioloog. Er zijn er immers al een paar met training en opleiding bezig binnen bedrijven en audicienopleidingen. Het zou echter om genoemde redenen beter zijn als direct gekozen wordt voor opleiding tot HBO-audioloog. Via een audicienstage zou de student zich dan een StAr-registratie moeten kunnen verwerven. Ook training van personeel in bejaardentehuizen is noodzakelijk, zodat die zorg dichter bij de mensen kan worden verbeterd. Gezien de maatschappelijk-economische schade van lawaai kan een aantal lesuren geluidshygiëne in basis-, voortgezet en beroepsonderwijs in de risicosectoren ook tot de mogelijkheden horen. Bijkomend voordeel is de profilering van de HBO-audioloog als dé hoorprofessional bij uitstek. Wellicht dat daardoor een hogere aanmelding van studenten de instroom in een audiologieopleiding (waar dan ook) mogelijk maakt.'

Geïnteresseerd?

Persberichten meldden een studentenstop en een onderzoek naar nieuwe mogelijkheden voor de HBO-opleiding audiologie. Onterecht is de indruk gewekt dat de opleiding definitief stopt. Er worden mogelijkheden onderzocht om audiologen op HBO-niveau op te leiden.

In oktober 2007 sprak 'De Audiciens' met Carla Faassen, destijds opleidingsmanager van de Fontys Paramedische Hogeschool in Eindhoven over de opleiding, mogelijkheden en aansluiting op het vakgebied van de audicien. ('De Audiciens', jaargang 1-4). Ons land heeft altijd een voorbeeldfunctie vervuld op het gebied van audiologie en de kwaliteit van opleidingen tot audioloog. Het is zaak binnen Europa vooral deze voortrekkersrol te behouden op academisch en HBO-niveau. Geïnteresseerden kunnen zich melden op hboaudiologie@gmail.com.

Van harte gefeliciteerd!

van de redactie

Op 29 september jl. ontvingen 48 geslaagden van de opleiding Audicien hun diploma. Als een van de eersten feliciteerde Koos Voogt, voorzitter van de NVAB deze nieuwe lichter audiciens en liet hen weten dat de brancheorganisatie gelukkig is met weer een nieuwe lichter goed opgeleide audiciens. De NVAB hecht aan kwaliteit van de opleiding. Koos Voogt: 'Onze vereniging is ook een voorstander van erkenning van de audicien. Op termijn kan de audicien de hulpverlener in de eerste lijn (triage) voor slechthorenden zijn. Daarbij moet natuurlijk in bijzondere gevallen doorverwijzing plaatsvinden. In het Nationaal Overleg Audiologische Hulpmiddelen (NOAH) zijn vorig jaar Veldnorm en Protocol vastgesteld om het zorgproces te verbeteren. Een audicien is nooit uitgestudeerd. Deskundigheid moet je willen onderhouden en uitbouwen. Samen met de stichting Audicienregister ondersteunt de NVAB dat streven. Het gaat om dienstverlening, die kwalitatief en betrouwbaar is.'

Reno Bus, René Daelmans, Maurice Delsing, Ruben van Dijk, Steffen van Esch, Hilly Fielmich, Annet Geijlvoet, Tim Hasselman, Maartje Heesakkers, Annelies Hendrickx, Nienke Hildering, Stephanie Hoogstede, Paul Höppener, Jessica Izelaar, Martijn Jansen, Ronald Keen, Inge Köhlbrugge, Ilona Lind, Maarten van Lobberegt, Guido Makker, Michel Marjot, Petra Masselink, Dick Mast, Arjen van der Meer, Gineke van Oijen, Freek van Ommeren, Marion Pol, Patricia van Schijndel, Raimond Severijns, Marjolein Siemerink, Naza Sirucic, Steve Smit, Esther Spakman, Johan Timmermans, Linda Verhaegh, Julique Vos, Ralph de Vos, Jenny de Vries, Cor-Jan Warring en Joyce van der Woude, van harte gefeliciteerd met het behalen van het diploma Audicien.

van de redactie

In september 1960 werd in Würzburg de UHA (Union of Hearing Aid Acousticians) opgericht waarin twee andere organisaties werden opgenomen: de 'German Hearing Aid Group' (opgericht in 1952) en de 'Association of German Hearing Aid Traders' (opgericht in 1957).

Door toenemende Europese regelgeving werd in 2003 besloten de organisatie onder een nieuwe naam te laten opereren waarmee de belangen van de leden efficiënt worden gerepresenteerd in heel Europa: 'European Union of Hearing Aid Acousticians'.

Eén van de doelen van de organisatie is audiciens, wetenschappers en leken met een (beroepsmatige) interesse in het vakgebied samen te brengen zodat zij zich verder ontwikkelen om te allen tijde de beste partner te zijn voor mensen met gehoorproblemen. Hierbij is ondersteuning in het revalidatieproces een belangrijke factor, net als technische ondersteuning, hoog-kwalitatieve hoorhulpmiddelen en vakkennis. De EUHA streeft saamhorigheid na tussen de verschillende disciplines en wijst op verantwoordelijkheid en professionaliteit.

Een actieve uitwisseling van kennis op een hoog professioneel niveau garandeert up-to-date informatie met betrekking tot de laatste ontwikkelingen. Het motto 'als je niet vooruit gaat, ga je achteruit' is meer dan ooit van toepassing. Het aanpassen van hoortoestellen wordt steeds verfijnder. Op het 54e International Congress of Hearing Aid Acousticians presenteren experts de huidige ontwikkelingen op medisch, audiologisch en hoortechnisch gebied. Daarnaast is er een internationale vakbeurs.

De vakbeurs

Van 21-23 oktober 2009 werden in Neurenberg veel interessante nieuwe snufjes gepresenteerd door

verschillende grote hoortoestelfabrikanten. De beurshal wordt aangevuld met kleinere spelers uit het veld en 'éénmansstands' van bedrijven die meeprofiteren van het grote bezoekersaantal om zich te presenteren en te profileren.

Toch zijn het vooral de grote stands waar belangstellenden zich verzamelen om persoonlijk op de hoogte te worden gesteld van nieuwe ontwikkelingen. Aan den lijve kan worden ondervonden hoe mooi, helder, ruisloos en duidelijk de nieuwe generatie hoortoestellen is. Kleiner dan klein met een scala aan mogelijkheden en dit alles gegoten in een verantwoorde vormgeving en design.

Daarnaast is er koffie, een borreltje met lekkere hapjes en aan het eind van de dag klinkt uit verschillende stands muziek om de beursbezoekers te motiveren de stand vooral niet voorbij te lopen. Was het vorige jaren een sport om de grootste beurstas te presenteren waar alle andere tassen in konden en zo het eigen logo prominent te etaleren, dit jaar leek de competitie te bestaan uit het veroorzaken van de grootste lawaaibeschadiging. De vrolijke muziek uit verschillende richtingen naast het normale geroezemoes in een grote beurshal maakte normale gesprekken soms onmogelijk. Wellicht daarom dat veel nieuwe producten worden ontwikkeld om juist draadloos te communiceren: volgend jaar allemaal een oortelefoontje voor draadloze en gerichte informatieoverdracht zónder stoorgeluid.

Beursnieuws in het kort

Aan inrichting van de verschillende stands wordt veel aandacht besteedt. Om in de stand toch een enigszins afgesloten informatieruimte te creëren had Phonak als bewegend decor grote horizontale ringen voorzien van stof die van bovenaf neergelaten en weer opgetrokken konden worden. Eenmaal in de informatieruimte werd men geïnformeerd over het nieuwe Dynamic FM systeem. Verder op de stand kon men kennis maken met de Audeo Smart, de Audeo Mini en de Milo, 3 nieuwe lijnen die al op zeer korte termijn leverbaar zijn.

Unitron presenteerde de Latitude-serie van aho/liho tot CIC. Centraal staat de Fuse, een toestel dat is gemaakt van volledig flexibel materiaal waarbij de tuit onder een hoek van 30° alle kanten uit kan bewegen. Het toestel zelf is een CIC, maar in plaats van Custom made kunnen we beter spreken van een Confection In the Canal. Volgens bezoekers echt de 'earcatcher' van deze beurs; een noviteit die ook van fabrikanten en vakbroeders de nodige aandacht kreeg. Het volume is 43% minder t.o.v. een gemiddelde CIC. Unitron geeft het ook de slogan 'plug and play' mee: audiogram maken, aanpassen klaar. Daar heeft iedereen wel oren naar.

Widex ontwikkelt meer producten voor draadloze

geluidsoverdracht tussen hoortoestel, tv, audioapparatuur en mobiele telefoon en vormde ook dit jaar weer een niet te missen centrum van activiteiten. Naast nieuwe ontwikkelingen richt Widex zich met een aangepaste Mind 440 op kinderen. Naast het ontwikkelen van hoorhulpmiddelen maakt Widex zich ook sterk op andere gebieden om sociale barrières te slechten waardoor kinderen met gehoorproblemen achterstanden oplopen in hun ontwikkeling. Maatschappelijke bewustwording, kinderaudiologie en het

genereren van kansen en mogelijkheden voor kinderen met gehoorproblemen op het gebied van communicatie en ontwikkeling passen in de strategie van Widex. Ook ouders van kinderen worden gevraagd input en feedback te geven. In de beurstas wordt een aardig (Engelstalig) voorleesboekje meegegeven om ook goedgehoorde kinderen een beter begrip bij te brengen over slechthorendheid.

Ook Oticon heeft veel aandacht voor aanpassingen bij

kinderen. Draadloze geluidsoverdracht geeft kinderen in bijvoorbeeld leersituaties méér mogelijkheden. Er komen steeds meer fabrikanten die het belang inzien van deze technologie en vroeginterventie bij kinderen om ontwikkelingsachterstanden te voorkomen of te verminderen. Slechthorende kinderen kunnen langer in het regulier onderwijs blijven en deze apparatuur biedt een kans op een 'normaal' bestaan in de horende wereld. Oticon biedt de Vigo en de Vigo-pro aan die nu ook beschikbaar zijn voor de Connectline, draadloze verbinding tussen hoortoestel en randapparatuur.

ReSound introduceerde de nieuwe Live Line waarbij de Live 70, een klein handig liho-toestel voorzien van een programmakeuzeschakelaar, volumeregeling en ringleiding er wel een beetje uitspringt. Hoe de naam precies moet worden uitgesproken is onduidelijk. Om niet in verwarring te raken met de ooit door Siemens geproduceerde Life-versie lijkt het een beetje op het Engelse woordgrapje: ze zeggen striet, ze schrijven street en ze bedoelen straat.

ReSound heeft ook een opvolger van de Dot, de Dot² ofwel Dot Square. Bijzonder is dat deze serie is aan te

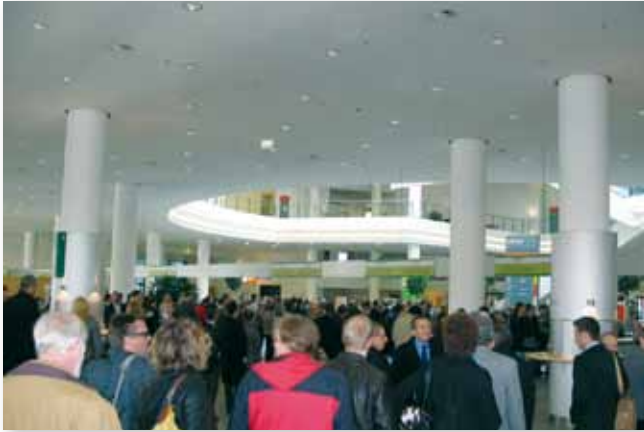

Breng geluid tot leven, kom werken bij Beter Horen!

Beter Horen biedt een persoonlijke aanpak die oplossingen garandeert voor de specifieke wensen van iedere klant. Onze wortels in de audiologie en ervaring van bijna 100 jaar maken het mogelijk om met de best geschoolde en meest gemotiveerde mensen te kunnen werken.

Ga voor meer informatie naar www.beterhoren.nl

geluidsoverdracht van radio en tv via infrarood en FM-signalen. Deze productlijn heeft al diverse design awards in de wacht gesleept.

Aanverwante zaken

Naast een groot aanbod aan noviteiten en innovaties op het gebied van hoortoesteltechniek biedt de beurs ook een aanbod aan producten die grenzen aan aanpassingen en die actueel zijn voor de audicien. Hygiëne en hygiëneprotocollen in de audicienpraktijk worden op verschillende terreinen aangeboden. Cursussen voor audiciens, bewustzijn van gevaren van vuil en infectie op de werkvloer, het belang van hygiënisch werken voor audicien en cliënt. Leveranciers als Progress Hearing en Battery Benelux bieden hiervoor een serie producten aan en geven advies over de werkwijze.

Daarnaast is Progress Hearing ook actief op het gebied van aanpasmethodes en geluiddichte meetcabines.

Op de beurs zijn nog tal van andere aanverwante zaken te vinden. Kunst, literatuur, vakbladen en kleine ondernemers met wellicht ontdekkingen die in de toekomst de wereld zullen veroveren.

Volgend jaar kunt u weer zelf komen kijken. De 55e EUHA-vakbeurs vindt plaats van 13-15 oktober 2010 in Hannover.

passen met de kinderrekenregel. De Dot² is voorzien van een high power of low power telefoon. Deze laatste heeft een lagere eigen ruis. Het toverwoord bij de nieuwe producten van ReSound is Surround Sound.

Bernafon is ook in de draadloze communicatie gedoken. Nieuwe behuizingen voorzien van nano-coatings en een nieuwe generatie channel free hoortoestellen: Veras. (zie advertorial)

Sennheiser heeft een nieuwe audiologie-lijn. Vormgeving en design zijn aangepakt en de serie is gericht op

Zoals
uw klanten
het willen horen

HOOR
expert

De specialist voor
alle hooroplossingen

- Hoorondersteuning
- Telefonie
- Signalering systemen
- Wekkers
- TV & HiFi systemen
- Audiotransmissie systemen
- Afdruk materiaal
- Reiniging
- Opleidingen
- Technische ondersteuning
- E-marketing

www.hoorexpert.nl

Hoorexpert Gildenstraat 30 4143 HS Leerdam Telefoon 0345 - 63 23 93

emid

 Interacoustics®
Leading diagnostic solutions

Affinity 2.0

Optimaliseert uw hoortoestelaanpassing

Stel uw eigen Affinity 2.0 samen uit de volgende componenten:

- Hoortoestel meetmodule HIT440
- Real Ear module REM440
- Visible Speech module VSP440
- Audiometrie module AC 440

Dé partner voor de audicien

Uw Affinity 2.0
koopt u bij Emid

Ook leverancier van:

Audiometers
Tympanometers
Richtinghoorbogen
Video otoscopen
Automatisering
Opleidingen
Cabines

EmiD B.V.

- T: 0313 485 588
- F: 0313 485 589
- E: info@emid.nl
- www.emid.nl

GO>OUT PLUG>IN

Met dank aan Merlin Jurg, functionaris gezondheidsbevordering bij GGD Amsterdam, Epidemiologie, Documentatie en gezondheidsbevordering

Centrum Media & Gezondheid heeft samen met de GGD Amsterdam de pilot campagne Go Out-Plug In ontwikkeld. Doel is gehoorschade bij jongeren tijdens het uitgaan te voorkomen. Het onderwerp is voor het uitgaanspubliek nog vrij nieuw, maar er is steeds meer interesse voor. Van 24 oktober 2008 tot eind december 2008 werd campagne gevoerd. Het daaraan verbonden onderzoek werd eind april 2009 afgerond (www.gezond.amsterdam.nl).

Go Out-Plug In

Via een aantal trendsettende locaties in Amsterdam werd een breed publiek bereikt van discotheek- en clubbezoekers, danceliefhebbers en metal/rockliefhebbers. Zij werden via peer-education (Unity- en CIA-stand), een flyer, posters, freecards, een decibelbord en promotie van oordopjes op de proeflocaties gemotiveerd om gehoorbescherming met ingebouwd filter te dragen tijdens het uitgaan en voldoende afstand te houden van de geluidsboxen (minimaal 2 meter). Daarnaast is per locatie bekeken met welke aanpassingen het gewenste gedrag makkelijker wordt om uit te voeren, zoals het verlagen van het muziekvolume tot onder 105 dB, afscherming tot 2 meter van de geluidsboxen en verkoop van gehoorbescherming met ingebouwd filter.

Ook werd via free publicity het onderwerp gehoorschade (preventie) ter discussie gebracht. In samenwerking met Endemol Nederland en ScriptStudio is de internetsoap

Sound ontwikkeld. Deze nieuwe Nederlandse internetsoap is gebaseerd op de entertainment-education strategie. De serie kent 10 afleveringen van 2-3 minuten die via www.soundsoap.nl en YouTube te bekijken zijn.

Tevens is op de website www.gooutplugin.nl nuttige informatie te vinden voor het publiek met diverse online tools. Tenslotte gaat een mediajongerenteam zelf aan de slag om het onderwerp bespreekbaar te maken via o.a. videoblogs en hyves. De YouTube filmpjes kunnen ook als voorlichtingsmateriaal gebruikt worden door audiciens.

Resultaten van de campagne

Het uitgaanspubliek

In het evaluatieonderzoek zijn tien Amsterdamse uitgaansgelegenheden en –organisaties die hebben deelgenomen aan de campagne Go out-Plug in (interventielocaties) vergeleken met tien Rotterdamse uitgaansgelegenheden waar geen campagne-uitingen plaatsvonden (controlelocaties). Uit dit evaluatieonderzoek bleek dat het uitgaanspubliek op de interventielocaties 1,5 keer zo vaak oordoppen droeg in vergelijking met publiek op de controlelocaties.

Andere effecten van de campagne waren dat het uitgaanspubliek meer over gehoorschade praat, een positievere houding heeft ten opzichte van gehoorbescherming, het er minder vreemd vindt uitzien om met oordoppen uit te gaan, meer kennis heeft over gehoorbeschadiging en vaker de intentie heeft om oordoppen te gaan dragen dan het uitgaanspubliek op de controlelocaties.

De slogan en beeldmerk GO>OUT PLUG>IN is positief ontvangen door het uitgaanspubliek. De bezoekers vonden

**GO>OUT
PLUG>IN**

dat het past bij de uitgaanssfeer, positief geformuleerd is en ervaren het als heel herkenbaar.

De omgeving

‘Hoe jullie in de vormgeving, ook met de posters voor die oordoppen en met standjes waar je jonge mensen achter zet, het een beetje aantrekkelijk brengen, daar heb ik wel waardering voor.’ (manager proeflocatie, 19 januari 2009)

Tien toonaangevende uitgaanslocaties en organisaties namen deel aan de proefcampagne: 3 poppodia (Melkweg, Paradiso en P60), 4 dance organisaties (Awakenings, ID&T, Loveland en Q-dance) en 3 clubs/discotheken (Jimmy Woo, The Powerzone, en Starlight). Tijdens de campagne is gestreefd naar drie omgevingsaanpassingen:

- verkoop van oordoppen;
- omheining om geluidsboxen tot 2 meter;
- het verlagen van het muziekvolume onder de 105 dB(A).
- Van de drie omgevingsaanpassingen was de verkoop van oordoppen een succes!

Op alle proeflocaties zijn oordoppen verkocht. Drie oordoppenleveranciers hadden de mogelijkheid op de proeflocaties een eigen marketingstrategie uit te proberen en hebben zich verdiept in een (nieuwe) branche van het uitgaanspubliek. Door één van de samenwerkende oordoppenleveranciers is een nieuwe oordop op de markt gebracht die voldoet aan de wensen van de proeflocaties en het uitgaanspubliek qua prijs en uiterlijk.

De preventieve maatregel om een omheining om de geluidsboxen te plaatsen is door geen van de proeflocaties opgepakt. In de toekomst is het wenselijk dat in de (op) bouw- en verbouwfase van discotheken, clubs, poppodia en dance events al rekening wordt gehouden met deze preventie maatregel om minimaal twee meter afstand van de geluidsboxen te creëren. Aan de maatregel het muziekvolume te verlagen tot onder de 105 dB(A) werd door een aantal locaties al voldaan. Anderen gaven aan hiervoor aandacht te hebben en dit regelmatig met DJ's, bands en geluidstechnici te bespreken.

Voor de maatregelen m.b.t. omheining om geluidsboxen en muziekvolume onder 105 dB(A) is het belangrijk om in de toekomst partijen te benaderen zoals geluidstechnici, architecten en opleidingsinstituten in de muziekbranche.

Opwekken van media-aandacht

Er is op drie verschillende manieren aandacht in de media voor Sound Effects gevraagd, namelijk via offline berichten (dagbladen, tijdschriften, televisie en radio), online berichten (in een digitale webomgeving) en het Media Jongerenteam. Er zijn 31 offline berichten geplaatst, waarvan 11 in dagbladen, 6 in tijdschriften, 5 radio-uitzendingen, 5 huis aan

huisbladen, 2 televisiegidsen en 1 televisie-uitzending. Hiervan gingen 14 berichten over de Sound Soap, 10 over Go Out-Plug In, 5 gecombineerde berichten en 2 berichten over oordoppen. De berichten verschenen onder andere in Metro, Telegraaf, Parool, Party, NRC-Handelsblad, Adformatie, Funx, NOS-headlines en KRO Goedemorgen Nederland.

In totaal zijn er 65 online berichten geplaatst, waarvan 40 berichten over de Sound Soap, 11 over Go Out-Plug In en tien gecombineerde berichten. Deze berichten zijn onder andere verschenen op www.rtlboulevard.nl, www.msn.nl, www.dutchcowboys.nl, www.tmf.nl, en www.gtstsoap-web-log.nl.

Het Media Jongerenteam bestond uit vijf studenten die filmpjes hebben gemaakt over de doelgroep met betrekking tot gehoorbeschadiging en oordoppengebruik. In totaal zijn er drie artikelen geschreven en 31 filmpjes van het Media Jongerenteam geplaatst. Een deel van de filmpjes is via You Tube op de website van Go Out-Plug In geplaatst. De populairste filmpjes waren 'Ghettoblaster' en 'Wat zeg je'.

BATTERY BENELUX

Supplier of power and hearing products

Cedis reinigings- en droogset voor dunne slang en open aanpassingen

Hoortoestellen met een open aanpassing hebben speciale reinigings- en droogproducten nodig. Cedis biedt daarvoor de beste oplossing: Een praktische etui en geschikt voor alle typen dunne slang met een $\varnothing \leq 0.9$ mm.

Bevat:

- 8 reinigingstabletten
- 1 reinigingsbeker met zeef
- 10 OtoFloss mini
- 4 droogcapsules
- 1 droogbeker

Ook beschikbaar in een premium versie met elektrisch droogdoosje!

Kijk voor meer EUHA 2009 beursnieuws op www.batterybenelux.nl

Joh. Enschedeweg 16-18
1422 DR Uithoorn
Postbus 87
1420 AB Uithoorn
The Netherlands

Tel +31 (0) 297 53 06 01
Fax +31 (0) 297 53 05 81
info@batterybenelux.nl
www.batterybenelux.nl

Afscheidssymposium Dr. Hans Verschuure

Van de redactie

Voor Dr. Hans Verschuure moet alles functioneel zijn. Dr. Rob Batenburg de Jong van het Erasmus MC te Rotterdam: 'Hij ademt, spreekt en doet hoorrevalidatie. Al tijdens assistentenfeestjes stond hij met een dB-meter bij de pick-up. Met een Life Time Achievement is hij één van de meest gerenommeerde audiologen ter wereld'. Als General Secretary van de International Society of Audiology (ISA) heeft hij veel invloed uitgeoefend. Hij organiseerde in 1992 de eerste conferentie van de European Federation of Audiology Societies (EFAS) en werd later voorzitter van deze organisatie. Hij speelde een sleutelrol in de lancering van het International Journal of Audiology, zette verschillende Europese audiologische onderzoeksprojecten op, m.n. op het gebied van standaardisatie en maakte zich sterk voor structuur en kwaliteit van de audiologie-opleiding. Ook binnen het RIVM team medische gezondheid en milieu is hij opleider, onderzoeker, man van de praktijk en bovenal voorstander van hoog kwalitatieve zorg. Als hoofd van het Gehoor en Spraakcentrum van het Erasmus MC heeft Dr. Verschuure zich ruim 40 jaar ingezet op diverse vlakken in de audiologie, zowel in binnen- als buitenland. In zijn streven naar kwalitatief hoogwaardige audiologische zorg was hij voor velen een inspirator om op het vakgebied van de audiologie onderzoek te doen. Vrienden en collega's noemen hem een bijzondere man die na 30 jaar een onvergetelijk afscheid verdient. Dat heeft hij gekregen! Onderdeel van de feestelijkheden op 4 september jl. was een symposium met sprekers uit eigen kring, maar ook van ver buiten onze landsgrenzen. Op de 16e etage van het Golden Tulip Hotel in het centrum van Rotterdam genoten de genodigden van een fantastisch uitzicht over de Maas terwijl verschillende audiologische onderwerpen werden belicht én Dr. Hans Verschuure in het zonnetje werd gezet.

Een terugblik op neonatale gehoordiagnostiek

Vakgenoten, oud-collega's, medewerkers, mensen uit de audiologische industrie, familie en vrienden vormden een bijzonder publiek voor de sprekers. Dr. Bert van Zanten, verbonden aan het UMC Utrecht, werkte samen met Dr. Verschuure in o.a. het Sofia Kinderziekenhuis in een tijd dat kinderaudiologie nog nauwelijks bestond. Hij schetste hoe 20 jaar geleden hooguit 2- of 3-maal per week een toonaudiogram werd gemaakt. Dit is anno 2009

Dr. Hans Verschuure

onvoorstelbaar. Om goede diagnostiek te kunnen doen bij pasgeborenen moeten duidelijke normaalwaarden worden vastgesteld. In 1981 werd begonnen met het verzamelen van gehoorgegevens over de responsdrempel bij gezonde pasgeborene baby's. Hiervoor werd speciale meetapparatuur ontwikkeld en dit leverde interessante gegevens op en meer inzicht in de ontwikkeling van het gehoor. Zo is bij gezonde pasgeborenen een meting middels Oto Akoestische Emissie (OAE) pas zinvol na 3 dagen, omdat daarvoor nog te veel vocht in de gehoorgang aanwezig is. Met een standaard voor normale kinderen bleek in de groep prematuren een hoog percentage slechthorenden te bestaan. Vroegdiagnostiek bij baby's in de eerste levensmaand was in de beginjaren niet onomstreden; ouders zouden té vroeg worden geconfronteerd met een eventuele gehoorafwijking van hun kind en dit zou de ouder-kindbinding verstoren. Neonatale gehoordiagnostiek onderzoekt de status van het binnenoor van de baby voornamelijk middels OAE en elektro-audiometrie (Cortical Auditory Evoked Potentials). BERA geeft alleen informatie over het eerste deel van het hoortraject en is een goede maat voor gehoorverlies in het hoge tonengebied dat belangrijk is voor de ontwikkeling van spraak en taal. CAEP meet opeenvolgende reacties tot in de cortex waar het geluid bewust wordt ervaren. Reactiepieken in het traject worden afgezet tegen de tijd (msec) en zijn bij baby's een fractie trager dan bij volwassenen, maar het systeem rijpt tot 2-2,5

jaar. Een belangrijke factor in die rijping is het interval tussen twee pieken. Daaruit blijkt of die respons op zich van een goede neurale kwaliteit is. In de jaren 70 beschrijft Dr. David Kemp uit Londen in JASA (Journal of the Acoustical Society of America) een zacht geluid dat het oor maakt in reactie op aangeboden geluid. Dit fenomeen treedt op als je met een probe het oor afsluit en een klikgeluid aanbiedt dat met een gevoelige microfoon weer wordt opgepikt als geluid uit het oor. Bij volwassenen is er een verband tussen slechthorendheid en sterkte van het geluid uit het oor. Bij pasgeborenen is dit nog veel sterker. De respons neemt af naarmate het gehoor slechter is waarmee het ook een screeningstool is: als er geen reactie is, is er waarschijnlijk iets niet in orde.

In 1994 wordt voor het eerst het gehoor van kinderen thuis in de box getest. Inmiddels is neonatale gehoorscreening ingebed in de postnatale zorg en is vroeginterventie een belangrijk middel om de ontwikkeling van het kind niet onnodig te vertragen of te verstoren.

Slechthorendheid bij mensen met een verstandelijke beperking

Over dit onderwerp sprak Dr. Anneke Meuwese-Jongheugd, verbonden aan het NSDSK (Nederlandse Stichting voor het Dove en Slechthorende Kind) te Amsterdam. Als één van de pioniers op dit gebied zat Dr. Verschuure in een werkgroep die zocht naar een aangepast protocol m.b.t. interventie in deze doelgroep. Je kunt verstandelijk beperkten niet zomaar een hoortoestel voorschrijven en het aan de audiëns overlaten om informatie te geven en ze na een week of zes nog eens terug te laten komen. Je moet zo iemand eerst laten wennen aan een oorstukje en aan het 'nieuwe' geluid. Ook de groepsleiding moet geïnformeerd en deskundig gemaakt worden. Naast een hoortoestel is soms ondersteunende communicatie nodig. Er moet heel veel gebeuren om dit binnen een zorginstelling gerealiseerd te krijgen. Ook akoestische omstandigheden in een zorginstelling laten te wensen over. De huiskamers hebben vaak gladde, makkelijk te reinigen oppervlakken en gladde vloeren voor de rolstoelen.

Nagalm op 5 meter afstand zorgt voor een brij aan geluid. Daarmee is de informatieoverdracht vrijwel nihil, zeker als het gaat om iemand met een verstandelijke beperking. Om dit te verbeteren heeft TU Delft na onderzoek richtlijnen ontwikkeld voor bouwkundige oplossingen, rekening houdend met materialen in woonkamers. In een workshop met mensen uit het werkveld is de realiseerbaarheid getest.

Er is ook onderzoek gedaan naar de ervaringen van verstandelijk beperkten met het hoortoestel na een half jaar gebruik. Daarvoor is gebruik gemaakt van de SADL-schaal (Satisfaction with Amplification in Daily Life). De antwoorden bleken redelijk in overeenstemming met die van niet verstandelijk beperkte hoortoestelgebruikers. Een verrassend verschil was dat een hoortoestel niet onopvallend hoeft te zijn maar juist flink mag opvallen m.b.t. kleur en design. Ook een belangrijk aspect is de impact op energiehuishouding; door beter horen verbetert het functioneren en treedt minder snel vermoeidheid op. Het belang van ondersteunende begeleiding en goede informatie blijkt uit het relaas van een cliënt: 'een vent heb eraan geknoeid, heb 'm te hard gezet. Ik word er gek van!'. De logopedist had het hoortoestel geïntroduceerd en het ging twee maanden erg goed. Na haar vertrek had

A blue banner with white text and a portrait of Hans Verschuure. The text reads: 'Hans Verschuure', 'Hoofd Gehoor- en Spraakcentrum, afd. KNO', and 'Afscheidssymposium 4 september 2009'. There is a stylized signature in the background and a portrait of Hans Verschuure on the right side.

Hans Verschuure
Hoofd Gehoor- en Spraakcentrum, afd. KNO

Afscheidssymposium 4 september 2009

de audioloog de hoortoestellen wat luider laten zetten en dat was teveel. Helaas wisten de begeleiders niet hoe daarmee om te gaan en de hoortoestellen verdwenen in een la tot een half jaar na de start navraag werd gedaan. Informatie en instructie van de omgeving is uitermate belangrijk. Een landelijk onderzoek onder circa 1600 mensen wijst uit dat slechthorendheid voorkomt bij 1 op de 3 volwassen verstandelijk beperkten. Mensen met het syndroom van Down hebben een grote kans op slechthorendheid. Het komt vaker en in ernstiger mate voor dan bij de algemene populatie. In de algemene populatie komt lichte slechthorendheid voor in een verhouding van 4:1. Bij volwassenen met een verstandelijke beperking is dit 1:1. Op de vraag of het niveau van functioneren van invloed is op prevalentie, zoals bij slechthorendheid het geval is, is het antwoord nee. Het is onderzocht bij mensen met Down syndroom middels OAE. Het neurale traject is niet onderzocht. Slechthorendheid kan dus vaker voorkomen bij deze groep, maar dan met een oorzaak in het centrale zenuwstelsel. Bij deze mensen ontstaat ouderdomsslechthorendheid al vanaf het 20e levensjaar. Er komen veel middenoorontstekingen voor en ze kunnen last hebben van afwijkingen aan de middenoorbeentjes. Boven de 50 jaar is bijna 100% van de mensen met Down syndroom slechthorend. Bij de NSDSK bestaat de doelgroep uit kinderen met een (eenzijdig of) beiderzijds gehoorverlies van minimaal 40 dB. Het belang van vroeginterventie is bekend om problemen in de spraak- en taalontwikkeling te voorkomen. In de eerste levensweek is er gehoorscreening, in combinatie met de hielprik. Deelname is 99,5%. Het verwijzingspercentage naar het AC na de vroegere hoortest op een leeftijd van 9 maanden was 5%. Dit is met neonatale gehoorscreening teruggebracht naar 0,3%. Zo worden jaarlijks 180 kinderen gevonden met dubbelzijdig gehoorverlies.

Grensverleggende Audiologie

Prof. Dr. Jan Wouters van de Katholieke Universiteit Leuven (België) kwam Dr. Verschuure jarenlang overal in de wereld tegen waar spraakmakend audiologisch onderzoek werd verricht: van grote internationale projecten waar de voordelen van binaurale aanpassing t.o.v. monauraal werd onderzocht tot klinisch audiologische activiteiten m.b.t. kwaliteitsverbetering en -bewaking, zowel in de praktijk als in opleiding. Ook op bestuurlijk niveau is Dr. Verschuure internationaal actief geweest en het oplijnen en structureren van de diversiteit aan opleidingen binnen de EU tot een internationaal curriculum is slechts één van zijn verdiensten.

In Vlaanderen bestaat in Leuven en in Gent een

volledige mastersopleiding in logopedische en audiologische wetenschap. Deze worden kwalitatief streng bewaakt door twee commissies in welke Dr. Verschuure beide zitting heeft. Het mogelijk maken van internationale kruisbestuiving van kennis en kwaliteit maakt Dr. Verschuure volgens prof. Wouters tot de 'quality insurance manager van de lage landen'.

prof. Dr. Ir. Frans Coninx

HANS

Prof. Dr. Ir. Frans Coninx, IfAp Solingen, Universität zu Köln (Duitsland) gebruikte een acroniem om Dr. Verschuure te omschrijven: 'Hulpverlener in de Audiologie van Neonaten tot Senioren'. Met de opstelling van de Gouden Standaard voor neonatale screening en de vervolgscreening in de loop van het 1e, 2e en 3e levensjaar heeft hij een grote stap voorwaarts gezet in de gehoorzorg. In deze periode is het de vraag waarom een goedhorende baby slechthorend kan worden. Op 4-jarige leeftijd is de groep kinderen met aangeboren slechthorendheid beduidend groter dan na neonatale screening. Om deze groep te vinden is een vragenlijst voor ouders ontwikkeld met 35 ja/nee-vragen: de little ears lijst. Hiermee kan de ontwikkeling worden gedocumenteerd en is na evaluatie een normcurve vastgesteld, afgezet tegen de leeftijd. De standaarddeviatie is ongeveer 3 vragen. Wijken de antwoorden op een bepaalde leeftijd af van de

normcurve, dan is dit een indicatie voor verder onderzoek naar spraak- en taalontwikkeling, communicatie en zo nodig audiologische diagnostiek.

Om de spraakherkenningsdrempel aan te geven is voor de leeftijd van 4 tot 7 jaar de AAST (Adaptieve Auditory Speech Test) ontwikkeld die via de computer met een touchscreen wordt uitgevoerd. Het is een snelle test in vergelijking met toonaudiometrisch onderzoek. In een grootschalig onderzoek zijn de gevonden gehoordrempels van beide onderzoeksmethoden vergeleken en is een gemiddeld verschil gevonden van -1,8 dB. De snelle screening is dus heel waardevol voor kinderen in de basisschoolleeftijd.

Wat betreft de leeftijd van de senioren, de 60+, behoort Dr. Verschuure zelf tot de doelgroep. De AAST is ontwikkeld voor kinderen, maar er zijn inmiddels ook goede ervaringen met toepassingen voor ouderen. Maar het gaat bij ouderen niet alleen om screenen van het gehoor, belangrijk is ook het trainen en revalideren van het gehoor. Vandaar dat Prof. Coninx een digitale hoor-kruiswoordpuzzel heeft laten maken, helemaal afgestemd op Dr. Verschuure. De omschrijving van de woorden/personen is verbaal, het invullen van de puzzel gaat via het beeldscherm van de computer. Bij opstarten is het programma steeds anders, dus voorlopig kan Dr. Verschuure met 'hear-jogging' en 'brain jogging' zijn gehoor in conditie houden.

European Association of Audiological Societies

Prof. Dr. René Dauman, Hôpital Pellegrin, Bordeaux (Frankrijk) somde de lange lijst op van organisaties waarin Dr. Verschuure functies bekleedde. Hij noemt hem een voorloper op KNO-Audiologisch gebied. Hij heeft veel gedaan voor de ontwikkeling van de audiologie op Europees niveau en geniet wereldwijd bekendheid en aanzien. Het terrein van KNO en audiologie overlapt elkaar. Daarom is het noodzakelijk kennis te hebben van elkaars vakgebied om op basis daarvan elkaar te begrijpen en te respecteren. Disciplines moeten zich bewust zijn dat samenwerking wederzijds voordeel oplevert. Gezamenlijke activiteiten op het gebied van research en educatie dragen daar aan bij. Kennis is nodig in de dagelijkse praktijk en leidt tot doelmatige inventarisatie en juiste beslissingen. Daarbij moeten procedures controleerbaar zijn, effectief zijn en leiden tot een valide follow up. Training is essentieel om te voorkomen dat keuzes worden gemaakt op basis van verkeerde criteria.

Volgens prof. Dauman moet audiologie bij voorkeur niet worden gedeeld met andere medisch specialismen zoals KNO, neurologie, pediatrie, gerontologie of neuropsychologie. Goed samenwerken is nodig en daarvoor moet audiologische kennis aanwezig zijn, maar het betekent géén overdracht van de handeling. Specialisten in audiologie moeten worden

getraind en opgeleid als aparte expertise. De opleidingen audiologie zijn op Europees niveau nog niet geheel gestandaardiseerd. Wat betreft samenwerking met niet-medische audiologen PhD is het advies: samenwerken en geen energie verspillen.

Herpes en horen

Prof. Dr. George Mencher, Dalhousie University, Halifax Californië (VS) besprak 'herpes, the disease that keeps on giving' in relatie tot het gehoor. Er zijn 3 soorten parasiet: protoza, bacterie en virus. Een virus is 30 tot 100 keer kleiner dan een bacterie en herpes is één van de grootste. Een (verkoudheids)virus kan niet overleven buiten de celstructuur. In een cel verovert het virus als een piraat de enzymen waardoor de cel wordt gedood; op dat moment is de verkoudheid over. Herpes, afkomstig van het Oudgriekse woord herpein betekent kruipen. Het is een niet-behandelbaar virus dat na infectie sluimert in het lichaam. Naast koorts, zere keel, opgezette klieren en uitslag, blaren, blaasjes en jeuk is het mogelijke effect op het gehoor al jaren bekend, met name in het hoge register. HHV1 (herpes simplex) slaat vooral toe boven de gordel (bijv. koortslip), HHV2 onder de gordel. Hierbij kan ook het oor en labyrint worden aangetast (herpes encefalitis). Een koortslip kan via de neus de besmetting overbrengen naar de temporale kwab en de bloedstroom. Het zetelt doorgaans in de nervus Trigemini en kan in ernstige gevallen uitmonden in o.a. gehoorverlies.

HHV2 is seksueel overdraagbaar. Wordt het virus overgedragen tijdens zwangerschap dan kan het bij activiteit worden overgedragen op de baby. Zonder adequate behandeling kan dit fatale gevolgen hebben omdat organen en het centrale zenuwstelsel schade kunnen oplopen. Gehoorverlies is hierbij niet ondenkbaar. HHV3 is het Varicella zostervirus en veroorzaakt waterpokken. Besmetting in een eerste trimester van zwangerschap kan fataal zijn voor het kind. Besmetting in een later stadium van de zwangerschap kan problemen opleveren op spraak- en taalgebied. Bij besmetting op latere leeftijd geldt: hoe ouder hoe meer complicaties te verwachten zijn met het gehoor. Als na waterpokken het virus weer actief wordt, gebeurt dit doorgaans na het 55e levensjaar en veroorzaakt het gordelroos. Hierbij is de nervus Trigemini aangedaan. Via drie vertakkingen transporteert deze de zintuiglijke waarneming in het gezicht naar het centrale zenuwstelsel en dit betreft ook de buitenste gehoorgang en de hersenvliezen. Een herpesinfectie in deze zenuw kan uitmonden in Ramsey Hunt syndroom. Herpes Oticus kan leiden tot een facialisverlamming en in 6,5% van deze gevallen komt gehoorverlies voor. HHV4 is het Epstein

Barr virus en veroorzaakt de ziekte van Pfeiffer. Het wordt verspreid via speeksel en kan in ernstige gevallen tijdelijke of permanente plotsdoofheid veroorzaken.

HHV5 (Cytomegalovirus) is een virus dat vrijwel iedereen wel heeft gehad, maar dat vaak niet wordt opgemerkt. Toch kan ook dit virus problemen geven voor het gehoor als het optreedt tijdens de zwangerschap. 10 tot 15% van baby's die zijn besmet met CMV hebben een sensoneuraal gehoorverlies en gehoorproblemen. HHV6 is de veroorzaker van de 6e ziekte en wordt overgedragen via speeksel. Het geeft specifiek bij kinderen Roseola (uitslag die zich ontwikkelt na het verdwijnen van enige dagen durende hoge koorts), maar in ernstige gevallen ook beenmerginfectie waarbij de wand van neurocellen wordt aangetast en het immuunsysteem verstoort. Er zijn aanwijzingen dat dit MS en vermoeidheidssyndroom kan veroorzaken. Plotsdoofheid kan een eerste symptoom zijn. HHV7 is (nog) niet gerelateerd aan een specifieke ziekte maar 90% van de volwassenen heeft wel antistoffen.

HHV8 is Karposi's sarcoma en kan heel langzaam of heel snel toeslaan. Medicijnen om de ziekte te bestrijden zijn vaak ototoxisch. Hier zijn het dus de medicijnen die het gehoor ernstig bedreigen.

Het mag duidelijk zijn: Herpes is een serieuze zaak waar audioloog, oorarts en spraak- en taalpatholoog rekening mee moeten houden.

Iedere % telt

Dr. Ir. André Goedegebure, Erasmus MC, Rotterdam roemt zijn voorganger als diagnostisch pionier. Hij ontwikkelde verschillende testen op audiologisch gebied, onderzocht nieuwe problemen en zocht er – samen met anderen – een oplossing voor. Daarnaast introduceerde Dr. Verschuure al in 1985 een geautomatiseerd audiometriesysteem waarvan de gegevens nog steeds oproepbaar zijn.

Naast o.a. verdieping in neonatale gehoorscreening, cochleaire implantaten, diagnostiek van spreek- en taalstoornissen en compensatie van gehoorverlies onder bepaalde condities en in werksituaties staat Dr. Verschuure ook bekend om zijn baanbrekend werk m.b.t. syllabische compressie. Het meest voorkomend gehoorprobleem is verlies in de hoge tonen. Om dit verlies te compenseren bestond er eind jaren 80 wel apparatuur, maar géén aanpassingsprogramma. Het was een kwestie van wennen: het hoort erbij. De boodschap luidde: het toestel de hele dag dragen en kom over een tijdje nog maar eens terug. De voordelen in beter spraakverstaan wogen bij veel patiënten op tegen de ongemakken van het hoortoestel, maar Dr. Verschuure had ook de gave mensen te motiveren.

Dr. Ir. André Goedegebure

Met syllabische compressie konden hoge tonen nog beter worden overgebracht naar het oor van de slechthorenden: 'de spraakbanaan moet plat gemaakt worden', luidde de boodschap. Met de komst van de digitale techniek kom er ineens nóg meer. De hoortoesteltechniek is meer geavanceerd en heeft een hoog draagcomfort. Een paar % meer horen is belangrijk. Daar heeft Dr. Verschuure altijd oor voor gehad.

Het laatste woord

Onder de indruk van hetgeen is gezegd blikte Dr. Verschuure naar de toekomst. Gehoorverlies is wereldwijd een groot en veelvoorkomend probleem. Het belang van toegankelijke hoorzorg op hoog niveau, overal ter wereld, begint bij gestandaardiseerde opleidingen.

Belangrijk is ook te kijken naar de Kwaliteit van Leven. Dit verbetert voor een slechthorende na aanpassing van een hoortoestel. Het is dan wel zaak dat gekwalificeerde mensen dit op de goede manier doen. Dat betekent dat je mensen moet opleiden en trainen. Als centrale figuur moet een audioloog iets weten van KNO, technologie, psychologie,

fysica en functie. Het door EFAS ontwikkelde en door ISA overgenomen model van opleidingen in Europa heeft sinds 2008 een bachelor-master structuur. Naast de bachelor in Audiology die doorgaat voor master/PhD kan er ook instroom zijn uit andere velden. Belangrijk is dat de juiste vaardigheden worden ontwikkeld. In Europa is het EFAS-model in een aantal landen aanwezig. In Nederland bestaat een goed ontwikkeld opleidingssysteem, maar de klinisch fysisch audioloog vergrijsst en aanwas is hard nodig. Voor de algemeen audioloog is in Nederland geen masteropleiding. Het is te betreuren dat de opleiding bachelor in Audiology in Nederland – voorlopig – is gestopt. Hoop wordt uitgesproken dat deze opleiding uiteindelijk tóch doorgang kan vinden. Logopedisten hebben in hun opleiding kennism gemaakt met akoepedie en geïnteresseerden zijn binnen audiologische centra intern opgeleid om audiologische taken over te nemen. Daarnaast zijn er nog audiciens op MBO-niveau en audiologie-assistenten en bedrijfsaudiometristen.

In ontwikkelingslanden is een discrepantie tussen hulpvraag en dienstverlening. Door complexe geografie en een zwakke infrastructuur is hulp in de eigen woonomgeving niet beschikbaar. Vanuit de WHO heeft WorldWideHearing aangepaste modellen opgesteld:

Samenwerking met de community worker in het dorp die na

een aangepaste training ter plaatse triage uitvoert.

Daarboven staat een regionaal centrum op niveau van een algemeen arts/audiologie assistent/pedagoog waar mensen naar verwezen kunnen worden en dat informeert en begeleidt. Uiteindelijk is er een overkoepelend centrum met goed opgeleide hulpverleners zoals een KNO-arts of audioloog. Een ander initiatief is het gebruik van het programma autotutor in landen als Brazilië, de Filipijnen en Jordanië. Hiermee kan iemand leren audiometreeren op verschillende niveaus. Je kunt hiermee een gedegen training geven voor gehoorsten en hoe de samenhang tussen de gehoorsten moet zijn. In Botswana maken doven en slechthorenden middels het project Godisa hoortoestellen voor een plaatselijk zeer toegankelijke prijs. Na Nederland en Europa hoopt Dr. Verschuure in de toekomst op wereldniveau de verschillen in opleiding en kwaliteit op één lijn te krijgen, waar uiteindelijk alle slechthorenden, waar ook ter wereld, de vruchten van kunnen plukken. Prof. Dr. George Mencher: 'Dr. Johannes Verschuure is an organised, efficient and dedicated leader and scientist whose work speaks for his value'

Proeve van Bekwaamheid een succes!

door Lize van den Hoogenband

Op 29 september hebben 45 deelnemers hun diploma Audicien gehaald; zij vormen de eerste groep die de opleiding heeft afgerond met een Proeve van Bekwaamheid op de werkplek, afgenomen door twee assessoren (examinatoren) uit het werkveld.

De Proeve van Bekwaamheid is in 2008 geïntroduceerd in het kader van Competentiegericht Leren, waarbij de focus ligt op het bij elkaar brengen van de beroepspraktijk en het onderwijs. De Proeve werd vorig jaar op school afgenomen maar na de evaluatie werd vastgesteld dat die situatie gekunsteld was. Daarom werd dit jaar de Proeve op de werkplek afgenomen. De assessoren die ook vorig jaar betrokken waren bij de afname van het examen, zijn nu weer gevraagd. Zij hebben vorig jaar een korte training genoten om te leren hoe de Proeve en het beoordelen uitgevoerd moeten worden. Dit jaar was de voorbereiding vooral gericht op de inhoud van de Proeve en de beoordelingscriteria. In koppels van twee hebben de assessoren de Proeve van Bekwaamheid afgenomen.

De Proeve kan gezien worden als de afname van het rijbewijs. Zij was van te voren bekend bij de deelnemers, de praktijkopleiders en de assessoren. Als het theoretisch deel met een voldoende was afgesloten t/m de 3e periode van het schooljaar, mocht men zich melden voor de Proeve.

Hoe ziet de Proeve eruit?

De deelnemer moet van te voren regelen dat er op de halve dag van de Proeve vier cliënten aanwezig zijn. Al in februari hebben alle praktijkopleiders een brief gehad ter voorbereiding op de Proeve en tijdens de lessen van Ed de Geus is vorm en inhoud uitgebreid aan de orde geweest. De deelnemer wordt beoordeeld op de volgende onderdelen:

1. Het houden van een anamnesegeprek
2. Het uitvoeren van toonaudiometrie
3. Het uitvoeren van spraaudiometrie
4. Het vaststellen van de zorgvraag
5. 1e aanpassing hoortoestellen
6. 1e controle van hoortoestellen
7. Eindcontrole hoortoestellen
8. Vaardigheden
 - Afdrukken maken
 - Zwemdoppen maken
 - Oorstukjes bewerken
 - Storingen zoeken/oplossen

Afsluiting met een criteriumgericht interview

De opbouw van de Proeve zag er als volgt uit:

cliënt 1

Het houden van een intake- anamnesegeprek.

Het uitvoeren van basisaudiometrie, te weten toon-, lucht- en beengeleiding (+ maskeren) en het maken van een spraaudiogram.

Vaststellen van de zorgvraag (revalidatieplan) en het maken van keuze hoortoestellen en features.

cliënt 2

Het aanpassen van hoortoestellen, middensegment of hoger.

cliënt 3

Het uitvoeren van een 1e controlebezoek.

cliënt 4

Het uitvoeren van een (eind)controlebezoek met metingen VV en richtingtest en rapportage.

Op dinsdag 29 september hebben de assessoren en het team de proeven geëvalueerd. Daar kwam, naast veel kleine verbeterpunten die voor de volgende lichting doorgevoerd moeten worden, als belangrijkste aan de orde:

- meer aandacht besteden aan de intake en het doorvragen;
- de vaardigheden niet in de winkel maar op school examineren, zodat er meer rust en tijd is voor de overige onderdelen.

Verder is afgesproken dat de data van afname al in december bekend moeten zijn, zodat iedereen ruim van te voren zijn agenda kan blokkeren en er ook voldoende ruimte is om de praktijkopleiders bij de Proeve te betrekken.

De assessoren:

staand vlnr: Peter Wouda, John Noten, Harry Streukens, Rogér van Alphen, Michel Makker, Jan Bouwmeester, Wim Suiker, Wim ten Boske, Gerard Ros, Rick Ruifrok.

zittend vlnr: Wouter de Wolf, Jacqueline Warmerdam, Petra Spigt, Ed de Geus, René Groen.

Waarom een decibel missen van haar wereld?

**Siemens Motion.
De hoorplossing voor mensen die midden in het leven staan.**

De ontdekkingsreis van een kind. Samen genieten van dagelijkse dingen. Daar hoort goed horen bij. Daarom heeft Siemens Motion™ ontwikkeld. Een gebruiksvriendelijk en comfortabel hoortoestel dat u simpelweg indoeft en daarna kunt vergeten. En bovendien oplaadbaar zodat u nooit meer batterijen hoeft te verwisselen. Met alle technologie die u nodig hebt om verbonden te blijven met uw omgeving. www.siemens.nl/hoortoestellen

Answers for life.

SIEMENS

Siemens presenteert tijdens EUHA 2009: SuperPower

Nieuw, bijzonder krachtig hoortoestel voor mensen met ernstig gehoorverlies

Siemens breidt succesvolle 'Nitro'-serie uit met eerste AHO-hooroplossingen

Op het 54e EUHA-congres presenteerde Siemens haar eerste achter-het-oor hooroplossingen uit de succesvolle Nitro-serie. Deze bijzonder krachtige hoortoestellen zijn speciaal ontwikkeld voor de behoeften van mensen met ernstig gehoorverlies.

Toen Siemens twee jaar geleden de Nitro IHO-serie introduceerde werden deze toestellen vanwege hun buitengewone prestaties als mijlpaal in de ontwikkeling van moderne hoorsystemen beschouwd. Nu wordt de reeks uitgebreid met twee AHO-systemen op twee verschillende kwaliteitsniveaus; 700 & 300.

Siemens heeft de beide hooroplossingen 'Nitro 700' en 'Nitro 300' ontwikkeld om ervoor te zorgen dat slechthorenden in alle denkbare situaties actief aan een gesprek kunnen deelnemen. Dankzij automatische spraakversterking en ruisonderdrukking dempen ze alle onbelangrijke bijgeluiden en wordt spraak gericht versterkt. De richtinggevoelige microfoon verbetert het horen en verstaan in situaties met meerdere sprekers. Ook windruis wordt automatisch onderdrukt, evenals plotselinge bijgeluiden of feedback. Bij SuperPower toestellen is het onderdrukken van hinderlijke feedback noodzakelijk in verband met de forse versterking. Daarom heeft Siemens een verbeterd feedbackonderdrukkingssysteem ontwikkeld om deze feedback tegen te gaan. Daarnaast zorgt e2e wireless, de door Siemens ontwikkelde draadloze technologie, voor continue synchronisatie van het linker met het rechter hoortoestel. Het hoge lokaliseringsvermogen zorgt daarbij voor een duidelijk aangename hoorbeleving.

Mensen met ernstig gehoorverlies kunnen met de Nitro-toestellen nu ook probleemloos gebruik maken van alle moderne communicatiemogelijkheden. Dit zijn namelijk de eerste hoortoestellen voor de deze doelgroep die optioneel te combineren zijn met de door Siemens ontwikkelde Tek technologie. Via Tek kunnen de toestellen draadloos verbinding maken met elke vaste- of mobiele telefoon, computer, stereo-installatie, televisie of mp3-speler met Bluetooth-functionaliteit. Hierdoor veranderen de hoortoestellen in een stereohoofdtelefoon. Wanneer

bijvoorbeeld de telefoon gaat, hoort de slechthorende de beltoon via zijn/haar hoortoestellen. Met behulp van de Tek afstandsbediening kan de drager de oproep aannemen en een telefoongesprek voeren zonder dat hij/zij de telefoon aan het oor hoeft te houden.

Nitro als pediatrics toestel

De Nitro is tevens bijzonder geschikt als kindertoestel. Met eigenschappen zoals de vergrendelde batterijlade en toonbocht, speech activated FM en speech activated noise management is de Nitro zeer geschikt als pediatrics toestel.

De nieuwe hoortoestellen Nitro 700 en 300 onderscheiden zich door de technische mogelijkheden, ten aanzien van onder meer programmaopties, automatische regeling en zelflerende functies en tevens door hun prijs. Ze zijn verkrijgbaar in 17 verschillende kleuren, die naast veel voorkomende huid- en haartinten ook sprekende kleuren als blauw, geel, rood en turquoise omvatten.

De complete SuperPower serie van Siemens ziet er nu als volgt uit: AHO- Nitro 700, Nitro 300 en Intuis SP Dir, IHO- Nitro 16 en Nitro 6.

www.siemens.nl/hoortoestellen

Geboren: Femke Jasmijn van Leeuwen

van de redactie

Op 19 september 2009 werd Femke Jasmijn van Leeuwen geboren, zusje van Lotte. Lotte is 3 jaar oud en kreeg op een leeftijd van 5 weken hoortoestellen. Inmiddels heeft ze een CI en een hoortoestel en bezoekt ze de peutergroep van de Bertha Muller School in Utrecht. (speciaal onderwijs voor o.a. dove en slechthorende leerlingen). Beperkt genetisch onderzoek vóór de geboorte van Femke wees uit dat de doofheid waarschijnlijk niet erfelijk is, maar desondanks waren de ouders alert op eventuele hoorproblemen bij hun tweede dochter. Toen ze merkten dat de reacties op geluid niet optimaal waren werd direct alles opgelijnd om het gehoor van Femke zo snel mogelijk te onderzoeken. Dr. Jozanneke Meloen, audiologe van het UMC had nog niet eens de definitieve testresultaten binnen toen de ouders al een afspraak hadden gemaakt met Stijn Hoogeboom, audicien bij Makker Hoorspecialisten, gespecialiseerd in aanpassingen bij baby's en audicien van hun dochter Lotte. Hij maakte 12 dagen na Femke's geboorte afdrukjes die met hoge prioriteit zijn verwerkt bij Laboratorium Formaat. Op 6 oktober waren de oorstukjes beschikbaar. 17 dagen na haar geboorte werden bij Femke roze hoortoestellen van Phonak (Naida V SP) aangepast!

4 tot 8 weken is normaal

Stijn Hoogeboom geeft aan dat het bijzonder is dat bij Femke al met 12 dagen afdrukjes zijn gemaakt. 'Doorgaans zijn de baby's 4 tot 8 weken', zo vertelt hij. Voor de meesten van zijn collega's zal dat ook bijzonder zijn: er zijn in Nederland maar weinig audiciens die zich specialiseren in neonatologische gehooraanpassingen. Stijn Hoogeboom heeft veel plezier en voldoening van zijn werk. Hij zegt: 'Ik ben hier 8 jaar geleden begonnen en ik hoop hier altijd te blijven.' Hij geeft desgevraagd aan dat doorwerken tot zijn 67e wat hem betreft geen bezwaar oplevert! Sinds 2001 is Stijn in dienst bij Makker Hoorspecialisten. Michel Makker deed in samenwerking met het Wilhelmina Kinderziekenhuis alle babyaanpassingen. Door andere prioriteiten binnen het bedrijf droeg hij dit bijzondere specialisme 3 jaar geleden over aan Stijn. Deze heeft sindsdien circa 30 baby's behandeld in de leeftijd van enkele weken tot een jaar, altijd in samenwerking met het WKZ. Stijn: 'één keer kwam een baby via de VU. Dat kwam omdat de ouders iemand zochten met ervaring in het maken van afdrukken bij hele kleintjes en omdat we op zaterdag open zijn'.

Doordat maar één audicien alle aanpassingen doet is er één

aanspreekpunt en doet hij de benodigde ervaring op. Soms is er hulp; het is allemaal zo klein en priegelig dat hij soms handen te kort komt. Zo gaat er voor een VSM wel eens iemand mee 'om op de knopjes te drukken'.

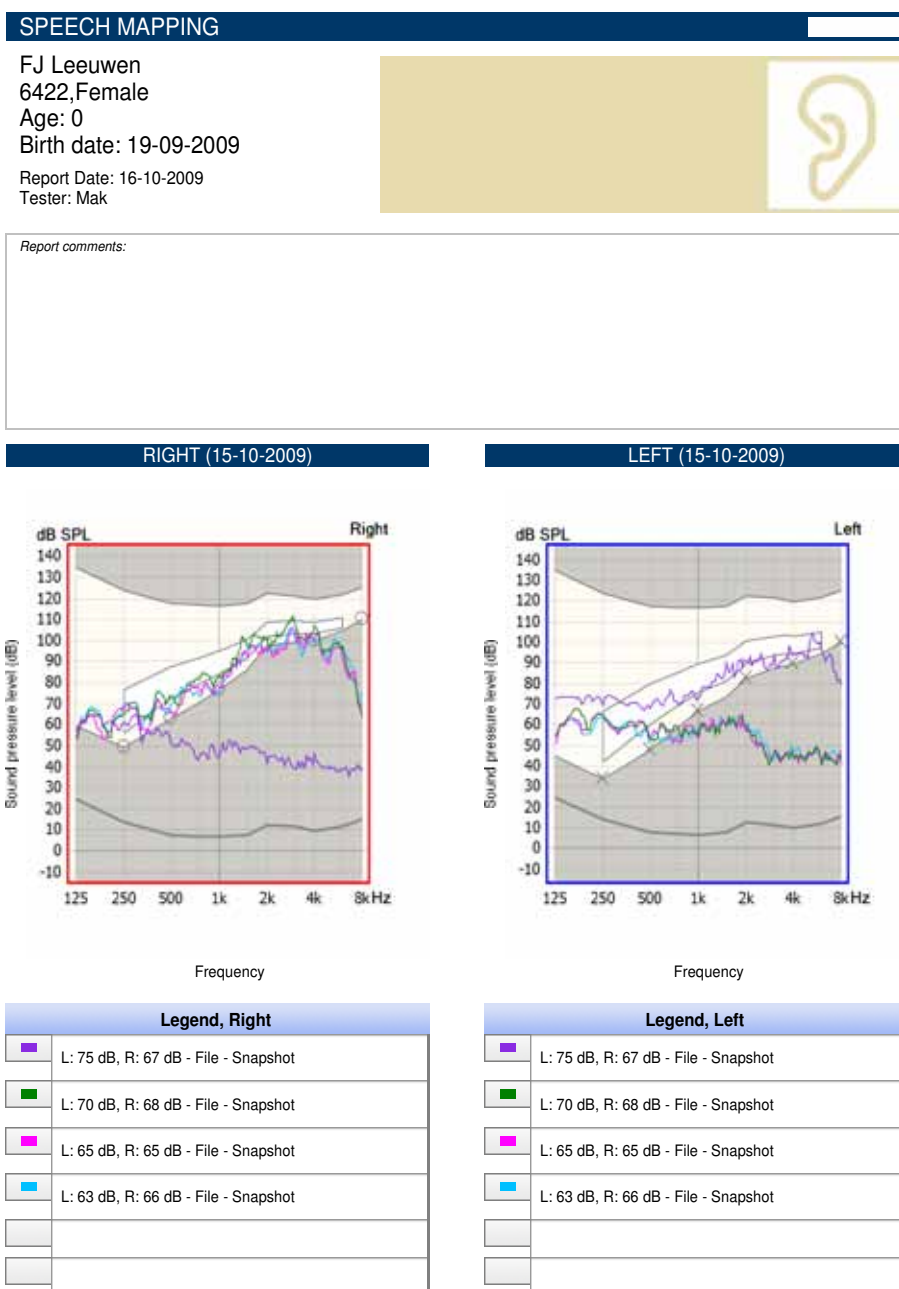
Bij de audicien

Zodra dit mogelijk is doet de audioloog kleine testjes, zo nodig gevolgd door BERA en vrije veldmetingen. Het is bij baby's nooit exact vast te stellen hoe het verlies er uitziet. Het toonaudiogram van Femke laat rond 3000 Hz een verlies zien van ongeveer 85 dB. De rest van het audiogram wordt naar verwachting ingevuld. Hiermee komen de ouders bij de audicien. Er is dan al telefonisch contact geweest met de audioloog en onder andere de hoortoestelkeuze is besproken. Stijn Hoogeboom: 'Afdrukjes bij baby's maak ik meestal met 2-componenten van Egger A//11. Omdat het met de hand wordt gekneet is het al warm. Het is wat stugger en moet vrij strak worden ingebracht omdat deze kleintjes snel groeien. Voor Femke was dit materiaal te stug. Ik heb het tweemaal geprobeerd en toen gekozen voor Addition Ultra dat met een spuitmond wordt ingebracht. Dit ging in één keer goed. Vervolgens heb ik gebeld met Laboratorium Formaat vanwege de hoge prioriteit van een snelle aanpassing. Binnen 5 dagen,

inclusief een weekend, had ik de oorstukjes in huis en kon ik de hoortoestellen aanpassen op basis van het audiogram van het WKZ. De toestellen worden rustig en mild ingesteld op basis van het verlies dat de audioloog doorgeeft. Deze ouders hebben al ervaring, maar ik geef toch instructie mee m.b.t. het controleren van de oren op drukplekjes. Femke draagt de hoortoestelletjes niet de hele dag maar vooral op de momenten dat ze wakker is, de interactiemomenten.

Eén dag na de aanpassing bel ik de ouders om te vragen of alles goed gaat. Na 5 dagen komen ze op controle en check ik de oren en controleer op irritatieplakjes door de oorstukjes. Er wordt ook zo snel mogelijk een VSM of IG-test gedaan om de geluidsdruk in het oor te meten.

Hiermee wordt duidelijk of het hoortoestel goed is afgesteld. Vervolgens wordt op de afdeling audiologie van het WKZ een vrije veldtest gedaan. De luidheid test ik door voorzichtig in mijn handen te klappen en te kijken of de baby met de ogen knippert. Baby's kunnen een te hard geluid niet aangeven, maar iedereen knippert als reactie op een hard geluid. Ook thuis moeten de ouders opletten hoe het kind reageert op geluiden in huis. De toestellen worden voorzichtig ingesteld, zodat het kind niet begint te schreeuwen bij normale geluiden van potten en pannen in de keuken. In het begin zat Femke veel aan haar oortjes, ook zonder hoortoestellen. Ze moet nu leren dat ze er vanaf blijft. Te zijner tijd zal ze ervaren dat er iets gebeurt op het moment dat ze de toestellen draagt.

In het volgende nummer van De Audiciens zullen wij u op de hoogte brengen van de ontwikkeling van Femke.

Geluid op een nieuw niveau tillen

widex **mindTM330**
the pleasure of hearing

Dual ISP technologie

De ongeëvenaarde geluidskwaliteit van Widex is de drijvende kracht achter de ontwikkeling van de **mind330**. Met Dual ISP hebben we een nieuw en innovatief platform dat horen aangenamer maakt, zelfs in een meer complexe luisteromgeving. De Widex ISP technologie controleert en coördineert voortdurend alle functies van het hoortoestel. Dit gebeurt geheel automatisch, overeenkomstig veranderingen in de luisteromgeving van de gebruiker.

Kwaliteit, gemak en comfort

Gesproken aanwijzingen worden door het SmartSpeak systeem gegenereerd. Samen met een volledig automatisch en aanpasbaar Master programma zet de **mind330** daarmee de standaard voor gemakkelijk luisteren en comfort in het middensegment. De Widex **mind330** levert zeer hoge kwaliteit tegen een opvallend consument-vriendelijke prijs. Bezoek onze website voor info over alle Widex hoortoestellen en toebehoren en het laatste nieuws: www.widex.nl

WIDEX[®]
high definition hearing

WidexLink – meer dan alleen draadloze communicatie

Op de vakbeurs tijdens het EUHA-congres in Neurenberg heeft Widex de nieuwe standaard gezet voor draadloze communicatie.

De afgelopen jaren zijn er diverse nieuwe hoortoestellen op de markt verschenen met de technologie voor draadloze communicatie. Sommige systemen maken het mogelijk om signalen van een mobiele telefoon, een TV of een MP3-speler direct naar een hoortoestel te zenden. Andere systemen kunnen coördinatiegegevens uitwisselen en een klein aantal systemen biedt de mogelijkheid om hoortoestellen onderling te laten communiceren.

Draadloze communicatie met en tussen hoortoestellen heeft de toekomst, die overtuiging had Widex al enige jaren geleden. Maar net als de digitale technologie in de Senso hoortoestellen moet toepassing ervan meer zijn dan louter toegevoegde waarde. De gebruiker moet er zowel voordeel van kunnen ondervinden bij het gebruik van bilateraal aangepaste hoortoestellen, CROS en BiCROS configuraties als ook kunnen genieten van een heldere, ongestoorde ontvangst van audiosignalen.

De technologie die Widex nu heeft ontwikkeld is gebaseerd op 3 uitgangspunten: geluidskwaliteit, transmissiesnelheid en –vermogen en stroomgebruik.

Omdat de veelgebruikte Bluetooth™ technologie als nadeel heeft dat het verzonden signaal ca 150 ms trager is dan het akoestische signaal, werd gekozen voor de ontwikkeling van een nieuw, uiterst efficiënt en krachtig audio-codec en RF-transmissie systeem. De vertragingstijd kon zodoende worden teruggebracht tot minder dan 10 ms. Niet alleen hoorbare artefacten als echo en het kamfiltereffect behoren daardoor tot het verleden, ook is er geen sprake van dat beeld en geluid niet synchroon lopen.

Door toepassing van de Clearband telefoon kan een bandbreedte tot 11 kHz worden verkregen, dit draagt bij tot een nog verdere verbetering van de geluidskwaliteit.

De door Widex ontwikkelde techniek – WidexLink – wordt toegepast in de nieuwe Clear440 serie. Bij CROS en BiCROS configuraties, maar ook bij bilaterale aanpassingen zodat synchronisatie van instelparameters doorlopend kan worden bewaakt. Hierdoor is het bijvoorbeeld mogelijk het schaduw effect van het hoofd na te bootsen zodat nog beter een geluidsbron kan worden gelokaliseerd.

Daarnaast vindt de techniek z'n toepassing in allerlei accessoires, het zg. DEX-systeem.

De RC-DEX is een kleine, heel handzame afstandsbediening terwijl de TV-DEX het medium is om zonder enige vertraging of hoorbare artefacten te kunnen genieten van het stereo-audiosignaal van TV of MP3-speler.

Met de M-DEX beschikt de gebruiker van een Clear440 toestel over een subliem hulpmiddel dat dankzij de ingebouwde microfoon gebruikt kan worden als mobiele telefoon (die verbinding maakt met de eigenlijke mobiele telefoon). Inkomende gesprekken kunnen met de M-DEX worden beantwoord of geweigerd terwijl het trilmechanisme kan worden ingeschakeld om te waarschuwen voor inkomende gesprekken. Met de FreeFocus functie kan de gebruiker de M-DEX ook als afstandbediening gebruiken en zo de gevoeligheid van het hoortoestel instellen in bepaalde richtingen. Handig o.a. voor gesprekken met (mede)passagiers in de auto. En uiteraard kan de M-DEX ook met een audiokabel met mini-jack worden aangesloten op allerlei audio-apparatuur.

Begin 2010 gaan wij WidexLink, Clear 440 en DEX bij u introduceren.

Meer hoorbaarheid. Kleinste vorm. Eenvoudig in gebruik.

Het is zo klein en
automatisch, dat uw cliënten
er geen omkijken naar hebben.

Het is zo

AUDÉO   TM
mini

www.phonak.nl

PHONAK

life is on

De kleinste Phonak ooit!

Dit jaar op de EUHA moesten mensen goed kijken op de stand van Phonak, want de nieuwe hoortoestellen Audéo MINI en Audéo SMART zijn ontzettend klein. Met deze twee nieuwe toestellen is het CRT (Canal Receiver Technology) assortiment in drie verschillende prijscategorieën en is er voor ieder wat wils. Audéo MINI is het kleinste hoortoestel op de markt en het werkt volledig automatisch. De drager heeft er geen omkijken naar. Het kleinste hoortoestel met draadloze functionaliteit is Audéo SMART. Door de drukknop op het toestel kan het programma of het volume gewijzigd worden. Audéo SMART is compatibel met alle draadloze accessoires, zoals iCom, MyPilot en Click'nTalk. Zowel Audéo MINI als Audéo SMART is er in drie prijssegmenten, met per segment de bijbehorende audiologische kenmerken.

De kenmerken van de Audéo MINI/SMART IX zijn te vergelijken met de kenmerken van Exélia ART, zoals de op 4 basisprogramma's gebaseerde automaat, het VoiceZoom directionele microfoonsysteem, Real Ear Sound, SoundRelax, Whistleblock technologie en vele anderen. De kenmerken van Audéo MINI/SMART V

komen overeen met Versáta en van Audéo MINI/SMART III komen de kenmerken overeen met Certéna. Alle toestellen van de Audéo YES, MINI en SMART bevatten het unieke

SoundRecover. Dit algoritme zorgt ervoor dat de hoge frequenties worden gecomprimeerd en verplaatst naar een gebied waar de slechthorende nog wel hoort. De hoeveelheid compressie en de afsnijfrequentie worden bepaald aan de hand van de grootte en configuratie van het gehoorverlies. Met dit kenmerk neemt de hoorbaarheid van hoge tonen en de verstaanbaarheid toe. Diverse onderzoeken in de hele wereld hebben aangetoond dat zowel volwassenen als kinderen profijt kunnen hebben van het unieke SoundRecover.

Zoekt u het minst opvallende hoortoestel met de meeste kenmerken, dan heeft u het nu gevonden!

GAIN meet voor de tweede keer klanttevredenheid

Op 29 september heeft GAIN voor de tweede keer een klanttevredenheidsonderzoek (KTO) uitgevoerd. Met een KTO kan de audicien zijn leveranciers naar keuze beoordelen. Via een online vragenlijst wordt een oordeel gegeven over thema's als productassortiment, servicedesk, reparatie en dienstverlening. De resultaten uit het onderzoek laten de individuele leveranciers zien wat zij, in de ogen van de audicien, goed doen en op welke punten zij verder kunnen verbeteren. Met deze informatie kunnen zij hun producten en dienstverlening nog verder op de klant afstemmen. Net als vorig jaar verzamelt en verwerkt Effactory te Amsterdam als onafhankelijk bureau de resultaten van het onderzoek.

In september 2008 werd het KTO voor de eerste keer gehouden. Dit leverde een respons op van ruim 30%. Volgens de voorzitter van GAIN, Hans van Pagée, kan dit

nog een stuk beter. Hij mikt nu op ruim 50% respons. Om het KTO te promoten zal Effactory de leden van GAIN tijdens het KTO regelmatig informeren over de respons per bedrijf.

Een grote respons is voor de continuïteit van het KTO van groot belang. Het KTO wil immers input leveren voor kwaliteitsverbetering.

Berichten uit de media

Slechthorendheid beroepsziekte nummer 1

Op 17 juli jl. maakte het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten bekend dat slechthorendheid op de eerste plaats staat in de top 10-lijst van gemelde beroepsziekten in 2008.

Op een totaal aantal van 6.952 meldingen betrof het bij 2.290 meldingen (32,9%) lawaaislechthorendheid.

Het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten stelt jaarlijks een top 10-lijst vast van de meest gemelde beroepsziekten. Lawaaislechthorendheid staat al verschillende jaren op de eerste plaats op deze lijst. Zo ging het in 2006 om 1.479 meldingen van lawaaislechthorendheid (27% op een totaal van 5.480 meldingen).

In 2007 betrof het 1.788 meldingen (29,9% op een totaal van 5.974 meldingen) en in 2008 werden 2.290 meldingen van lawaaislechthorendheid geregistreerd (32,9% op een totaal van 6.952 meldingen). Hieruit blijkt dat zowel in aantallen als in percentages het aantal werknemers met lawaaislechthorendheid de afgelopen jaren is gestegen.

100.000ste bezoeker op Hoorwijzer.nl

De NVVS bericht met trots dat binnen een jaar na de lancering van Hoorwijzer.nl afgelopen zomer de 100.000ste unieke bezoeker is geteld. De bezoekers hebben samen ongeveer 1 miljoen pagina's bekeken met onafhankelijke informatie over hoortesten, hoorhulpmiddelen, specialisten en vergoedingen. Hoorwijzer.nl is een initiatief van de Nederlandse Vereniging voor Slechthorenden (NVVS).

Joop Beelen, directeur NVVS: 'Elk jaar vervangen circa 100.000 mensen hun bestaande hoortoestel. Bovendien komen er elk jaar rond de 10.000 nieuwe hoortoestel dragers bij. Dat we binnen een jaar na de lancering van de Hoorwijzer al 100.000 bezoekers bedienen, toont aan dat de Hoorwijzer een belangrijk hulpmiddel is voor iedereen die een goed hoortoestel zoekt.'

De behoefte aan objectieve informatie blijkt ook uit reacties op stellingen die geplaatst zijn op de site. 80% van de respondenten geeft aan dat het niet duidelijk is waarop ze moeten letten bij het kiezen van een audicien. 62% geeft aan niet klakkeloos het advies van de audiciens te vertrouwen, maar zelf graag hoortoestellen te willen vergelijken.

De NVVS gaat Hoorwijzer.nl de komende jaren uitbreiden met ervaringen rondom audiologische centra, KNO-afdelingen, logopedisten en tolken.

Maatregelen nodig tegen gehoorschade

De ChristenUnie heeft via Tweede Kamer-leden Joël Voordewind en Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink het gevaar van gehoorschade via schriftelijke vragen aangekaart bij minister Klink (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) en

minister Rouvoet (Jeugd en Gezin). (Kamervragen 2008-2009, vraagnr. 2009Z09604, Tweede Kamer)

De Tweede Kamerleden vinden dat in disco's niet alleen het personeel maar ook het publiek beschermd moet worden tegen ongezond hoge geluidsbelasting. 'De ongezonde hoeveelheid decibels uit geluidsversterkers in het uitgaansleven en via de oordopjes van de mp3-speler vormen een sluimerende bedreiging voor de volksgezondheid: een hele generatie jongeren dreigt gehoorschade op te lopen.'

Gezien het feit dat het aantal jongeren met blijvende gehoorschade ieder jaar stijgt, zouden de ministers ook wettelijke maatregelen moeten overwegen ter voorkoming van gehoorschade. Daarnaast zou het kabinet om tafel moeten met fabrikanten van mp3-spelers om afspraken te maken over het toepassen van geluidsbegrenzers.

De Tweede Kamer-leden vragen ook aandacht voor het proefproject 'Go Out, Plug In', waarmee het gebruik van oordopjes onder extreme geluidsbelasting wordt gepromoot.

Op 22 mei kregen de ministers o.a. onderstaande vragen voorgelegd:

1. Bent u met ons van mening dat gehoorschade door te hoge volumesterktes van mp3-spelers en in uitgaansgelegenheden een sluimerend probleem voor de volksgezondheid vormt?
2. Vindt u dat naast het wettelijk beschermen van personeel ook uitgaanspubliek bescherming verdient tegen gehoorschade? Zo ja, bent u bereid om de branche te stimuleren om de huidige goede voorbeelden te volgen en zodoende beleid te ontwikkelen om gehoorschade te voorkomen?
3. Overweegt u gezien het feit dat het aantal jongeren met blijvende gehoorschade ieder jaar stijgt om met wettelijke maatregelen ter voorkoming van gehoorschade te komen?
4. Bent u bereid met fabrikanten van mp3-spelers afspraken te maken over het toepassen van geluidsbegrenzers? Zo nee, waarom niet?
5. Hoe beoordeelt u de resultaten van het project 'Go Out, Plug In' in Amsterdam, ondersteund door het Ministerie van VWS en ZonMw? Wanneer kan de Kamer de resultaten van het pilotproject verwachten?
Bent u bereid het project een landelijk vervolg te geven indien de resultaten positief zijn?
6. Bent u bereid het project een landelijk vervolg te geven indien de resultaten positief zijn?
7. Acht u het aannemelijk dat in de toekomst de organisator van een evenement aansprakelijk wordt

gesteld voor gehoorschade, bijvoorbeeld als gevolg van overduidelijke onvoorzichtigheid met het geluidsvolume en plaatsing van geluidsboxen?

Minister Klink stuurde op 27 augustus jl. mede namens de minister voor Jeugd en Gezin, een antwoord op bovenstaande vragen aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Antwoord 1:

Ik kan niet overzien of en in welke mate mp-3 spelers in uitgaansgelegenheden worden gebruikt. Maar dat te hoge volumesterktes in uitgaansgelegenheden een probleem vormen voor personeel en uitgaanspubliek onderschrijf ik. Om het personeel te beschermen, zal de Arbeidsinspectie de komende maanden het muziekvolume gaan controleren in uitgaansgelegenheden. Ook wordt bekeken of personeel op andere manieren wordt beschermd tegen te hoge volumes, bijvoorbeeld door het uitdelen van gehoorbeschermers door de werkgever en het afschermen van ruimtes waar het personeel de meeste werkzaamheden verricht, zoals garderobe en restaurantgedeeltes.

Antwoord 2:

Zie het antwoord op vraag 5 en 6.

Antwoord 3:

Zie het antwoord op vraag 4 en 5.

Antwoord 4:

In mijn brief van 30 mei 2008 (TK 2007-2008, 21501, nr. 148) heb ik gemeld dat Nederland zich in Brussel zal inzetten voor het tot stand brengen van een Europese norm voor mp3-spelers om het geluidsniveau te beperken.

Nederland zet zich hiermee in voor een Europese aanpak om hiermee een bijdrage te leveren aan het beperken van blijvende gehoorschade door te hoge volumesterktes. Inmiddels heeft het SCENIHR (Scientific Committee on Emerging and Newly Identified Health Risks) op 23 september 2008 gerapporteerd over mp3-spelers en gehoorschade (Potential health risks of exposure to noise from personal players and mobile phones including a music playing function). Naar aanleiding van dit rapport is dit probleem in Brussel opgepakt. Er vindt overleg plaats over een concept voor een Europese norm. Hierbij zijn de gezondheidsaspecten en dus gehoorschade nadrukkelijk aan de orde. Aan dit overleg neemt ook de industrie deel. Met aanwijzing van de Europees vastgestelde norm op basis van de Warenwet komt wetgeving tot stand waarmee naar ik verwacht een bijdrage wordt geleverd aan het beperken van blijvende gehoorschade door te hoge volumesterktes van mp3-spelers. In het licht van deze Europese ontwikkelingen en de Nederlandse inzet op dit punt vind ik het maken van

afspraken met fabrikanten minder opportuun.

Antwoord 5:

Het pilotproject 'Go out, plug in', is onderdeel van het ZonMw-project 'Sound Effects', dat bestaat uit drie trajecten:

- een interventie gericht op jongeren (Go Out, Plug in) om hen te bewegen oordoppen te kopen en te dragen, gehoorpauzes in chillruimtes te nemen en niet dichterbij dan twee meter bij de boxen te gaan staan.

- een interventie gericht op eigenaren en organisatoren om te zorgen dat zij beschermende maatregelen nemen, zoals het plaatsen van een afscherming tot twee meter om de geluidsboxen, het uitdelen van gehoorbeschermers, het geluidsniveau onder maximaal 100 dB te houden en aantrekkelijke chillruimtes te creëren.

- via de media aandacht vragen voor dit thema om zo bijvoorbeeld te stimuleren dat meer uitgaanspubliek actief informatie zoekt over gehoorschadepreventie.

In het project Sound Effects wordt intensief samengewerkt met de GGD Amsterdam, maar ook de Belangenvereniging Dance en de Vereniging Nederlandse Poppodia.

De pilot voorlichtingscampagne Sound Effects is begin dit jaar afgerond met positieve resultaten: er zijn bruikbare materialen ontwikkeld zoals website en posters, er zijn peer educators getraind en er is verandering te zien in gedrag op uitgaanslocaties, zoals de blijvende verkoop van oordoppen. Tenslotte bleek het samenwerkingsverband goed te werken.

Antwoord 6:

De resultaten van het project kunnen, bijvoorbeeld via het Centrum Gezond Leven (CGL) van het RIVM, onder de aandacht worden gebracht van andere gemeenten en GGD-en. Het CGL fungeert als platform voor kennisuitwisseling over gezondheidsbevorderende leefstijlinterventies.

Antwoord 7:

Aansprakelijkheidskwesties zijn ter beoordeling van de rechter. Vanuit de rijksoverheid nemen VWS en SZW ieder al maatregelen om gehoorschade tegen te gaan, zoals in bovenstaande antwoorden is toegelicht.

KKL kunst- en conferentiecentrum in Luzern, Zwitserland

Goedemorgen Zwitserland

Bij Bernafon ervaart u iedere dag authentieke Zwitserse waarden.

Prachtige product ontwerpen, Zwitserse technologische ontwikkelingen, precisie vakmanschap en betrouwbaarheid. Deze combinatie bewijst keer op keer de toegevoegde waarde van Bernafon - een waarde die al meer dan 60 jaar bestaat.

Bel ons en probeer onze hoortoestellen uit.

Bernafon Nederland B.V.
Postbus 22
4180 BA Waardenburg
0418-66 70 40

info@bernafon.nl
www.bernafon.nl

bernafon
Your hearing • Our passion

Een nieuw perspectief op horen van Bernafon

Met trots presenteert Bernafon op de EUHA een nieuw perspectief: Veras, onze nieuwste generatie ChannelFree™ hoortoestellen. Veras is uiterst veelzijdig met drie technologieniveaus, zes hoortoestelmodellen, meerdere kleuren en diverse akoestische opties. Deze moderne hoortoestellen zijn

nu beschikbaar voor ieder gebruiker. Door het uitgebreide aanbod in drie prijsklassen, is deze topkwaliteit signaalbewerking beschikbaar voor vrijwel iedereen. Draadloze verbinding met geluidsbronnen zoals muziekspelers of de mobiele telefoon maken Veras tot een belangrijke

partner in het luisterproces. Praktische accessoires voor televisie en telefoon zorgen voor een betere geluidswaarneming. Met zoveel keuzes is het geen kunst om met Veras de juiste combinatie van features en aanpasmogelijkheden te vinden, passend bij ieders voorkeur.

Het nieuwe Nano achter-het-oor-hoortoestel van Bernafon, een prachtig stijlvol design.

ChannelFree™ signaalbewerking

Bernafons gepatenteerde ChannelFree™ signaalbewerking vormt de kerntechnologie van het Veras hoortoestel. ChannelFree™ signaalbewerking past de versterking voortdurend aan. Zo wordt ieder foneem afzonderlijk versterkt zonder dat het signaal in kanalen of banden wordt opgedeeld. Dat levert een helder en natuurlijk geluid op waar niets op valt af te dingen. De snelheid en de resolutie van ChannelFree™ signaalbewerking worden in Veras gecombineerd met geavanceerde automatische functies. De uitgebreide frequentiebandbreedte, de binaurale coördinatie tussen de hoortoestellen en de hoogwaardige adaptieve directionaliteit en ru- moeronderdrukking spelen allemaal samen met ChannelFree™. Dit hele systeem is nauwkeurig uitgebalanceerd voor een echte authentieke luisterervaring.

Nano AHO

Veras introduceert tevens Bernafons nieuwste hoortoestel design, de zeer kleine en aantrekkelijke Nano AHO. De Nano AHO is een zeer klein en stijlvol hoortoestel dat comfortabel achter het oor zit en dan vrijwel onzichtbaar is.

De Veras productlijn met drie typen AHO en drie typen IHO hoortoestellen.

Persoonlijke aanpassingen

Bernafon is de enige fabrikant die de levensstijl van de cliënt ook echt een plek geeft in de aanpassing. Bernafons unieke Lifestyle Profile is methode om heel snel de vijf belangrijkste luistersituaties in het dagelijkse leven van uw cliënt te identificeren. Deze voorkeuren worden gebruikt om programma's te selecteren en de parameters van een aantal automatische functies in te stellen. Dit alles resulteert in een echt persoonlijke aanpassing. Het hoortoestel leert zelf hoe de cliënt tijdens het gebruik van het toestel het volume bijstelt. Het toestel maakt geleidelijk aan automatisch zijn eigen aanpassingen aan de niveau-instellingen overeenkomstig de niveaus waar de gebruiker een voorkeur voor heeft.

Veras kent ook een slimme VC, die zorgt ervoor dat het verhogen van het volume geen feedbacksignaal tot gevolg heeft. Het toestel zorgt ervoor dat volume-aanpassingen alleen plaatsvinden in de frequentiegebieden waar geen risico op feedback is.

fuse™

Fuse wordt volledig onzichtbaar in het oor gedragen en zit toch boordevol technologie. De grote ontluchting (open aanpassing) staat garant voor een zeer natuurlijke luisterervaring. Fuse is meteen gebruiksklaar en bij het eerste bezoek dus al direct uit te proberen!

Meteten gebruiksklaar. Diverse prijsklassen. Ongekende prestaties en comfort.

www.unitron.com/nl

 unitron™
connect

Innovaties van Unitron

Bij het geven van advies over soorten en typen hoortoestellen laat u zich leiden door uw professionele ervaring. Maar u wilt ook rekening houden met de specifieke behoeften en levensstijl van de cliënt. De nieuwe hoortoestellijn Latitude is dan de ideale oplossing. Deze volledige lijn is de opvolger van de Next-lijn. Met drie verschillende productlijnen, Latitude 16,8 en 4 en toonaangevende innovaties in de hele productfamilie heeft Latitude de meeste functies in zijn klasse, met ongekeerde prestaties op ieder niveau. Met het innovatieve smartFocus kunnen uw cliënten op ieder moment hun luisterervaring op hun eigen wensen afstemmen. Zij hoeven alleen maar de knop op de afstandsbediening van de Smart Control in de richting van Helderheid of Comfort te draaien, naargelang hun persoonlijke voorkeur. Geheel automatisch brengt smartFocus real-time wijzigingen aan in vier parameters: microfoonstrategie, spraakherkenning, lawaai onderdrukking en overall versterking.

Naast Latitude komt Unitron dit jaar met een innovatie op het gebied van IHO technologie. Met Fuse wordt een geheel nieuwe categorie hoortoestellen geïntroduceerd, waarin de unieke kenmerken van open AHO-modellen en die van uiterst kleine CIC-toestellen zijn gecombineerd. De Dual-flow venting zorgt voor een volledig open aanpassing van een toestel wat zo klein is als een CIC. Dit hoortoestel kan al tijdens het eerste bezoek snel aangepast worden met behulp van standaard domes. Een eenvoudige oplossing voor iedereen, wat meteen resultaat oplevert. Dankzij 's werelds eerste flexibele knikpunt, dat op natuurlijke wijze met de gehoorgang meebeweegt, worden drukpunten in het oor voorkomen en vermindert de kans dat het hoortoestel verschuift.

Met Latitude en Fuse laat Unitron zich van zijn meest innovatieve kant zien!

Advertorial

Meer dan schoon alleen

Van de redactie

Iedere audicien moet zich houden aan een hygiëneplan waarin een duidelijk protocol aangeeft hoe er moet worden omgegaan met hygiëne op alle onderdelen van de werkvloer. Het moet duidelijk zijn dat persoonlijke hygiëne van belang is: wanneer, waarmee en hoe lang moet je handen wassen voor of na een bepaalde handeling. Maar ook het op de juiste manier reinigen van de werktafel, materialen en oorstukjes is belangrijk, net als verantwoord gebruik, opslag en verwijdering van chemische materialen.

Chemische middelen

In de audicienpraktijk wordt gewerkt met chemische middelen. Petra Spigt van Laboratorium Formaat schrikt regelmatig van een pakje brood dat klaarligt voor de lunch, pal naast chemische middelen. Hier wordt lang niet altijd verstandig mee omgesprongen. Er moet een duidelijk beleid zijn hoe chemische middelen worden gebruikt, opgeborgen en bewaard. Ook gebruik, verwijdering en afvalverwerking zijn een aandachtspunt. Petra Spigt: 'Wat doe je met zaken als een koolstoffilter, glas- of siliconenlak? Er is niet altijd een goede bestemming voor het afval. Het moet duidelijk zijn welke stoffen bij het

chemisch afval horen. Het komt nog te vaak voor dat er restjes afdruk materiaal in de gewone afvalbak belanden.

Persoonlijke bescherming

Audiciens kunnen cliënten goed uitleggen wanneer en waarom gehoorbescherming noodzakelijk is. Al jarenlang is bekend dat ook in de praktijk van de audiciens bepaalde persoonlijke bescherming nodig is, bijvoorbeeld bij het slijpen van oorstukjes. Petra Spigt: 'Een goede afzuiging is bij slijpen essentieel. Dit geldt niet alleen voor technologisch hoogwaardige lakken zoals glas- of siliconenlak, maar ook voor oorstukjes die zijn gemaakt met lasertechniek. Dit is een materiaal dat erg plakt en bij inademing nare gevolgen kan hebben voor de longen.' Er is speciale siliconenlak waarin nano-zilverionen zitten: één nanometer (μm) is een miljoenste millimeter. De zilverionen zorgen er echter voor dat eiwitten worden afgebroken waardoor schimmels en bacteriën geen kans krijgen zich te ontwikkelen. Met de juiste persoonlijke bescherming kan de audicien verstandig en veilig omgaan met dergelijke materialen.

Cursus 'meer dan schoon'

In september start Petra Spigt met een lesprogramma over hygiëne, verstandig gebruik en opslag van chemische middelen, afvalverwerking en persoonlijke beschermingsmiddelen. Ook is er voorlichting over diverse afdrukmaterialen. De StAr heeft aan deze cursus 20 accreditatiepunten toegekend.

ReSound Live™

Geef uw klanten de surround sound beleving

Net zoals bij de overstap van een set gewone stereo luidsprekers naar een volledig op individuele wensen afgestemd surround sound systeem, ervaart uw klant met ReSound Live een volle, heldere geluidskwaliteit. ReSound Live vergroot het bewustzijn – het “er bij zijn”. Door de beterde lokalisatie en geoptimaliseerd spraakverstaan in lawaaïge ruimtes zorgt ReSound Live voor een surround sound beleving die uw klanten het gevoel geeft weer helemaal mee te doen.

Geluiden in vol detail. Geluiden rondom. Surround sound.

Kijk voor meer informatie op www.resound.nl

SURROUND
SOUND
by ReSound™

ReSound
rediscover hearing

dot² by ReSound®

Onzichtbare prestatie

Omdat zichtbaarheid één van de belangrijkste bezwaren is van gebruikers van hoortoestellen is dot² by ReSound zo klein mogelijk gemaakt. Slechts 1.38 gram om precies te zijn. Dat is vergelijkbaar met het gewicht van een paar paperclips. Het mag er dan klein uitzien, dot² by ReSound met ergonomische programmaknop bevat zeer geavanceerde technologie, wat ervoor zorgt dat het geluid opmerkelijk natuurlijk klinkt.

Kijk voor meer informatie op www.resound.nl

SURROUND
SOUND
by ReSound™

ReSound
rediscover hearing

ReSound geeft uw klanten de surround sound beleving

Tijdens de EUHA beurs in Neurenberg introduceerde ReSound twee nieuwe productlijnen ReSound Live én dot² by ReSound. Deze design hoorplossingen zijn gebaseerd op het technologisch platform surround sound by ReSound en bieden slechthorenden daarom een ongekende geluidsbeleving. Dit leidt tot een betere acceptatie van de toestellen, zowel bij nieuwe als bij ervaren hoortoestel dragers.

Surround sound by ReSound

Het hart van deze twee nieuwe productlijnen wordt zoals gezegd gevormd door een zeer geavanceerd technologisch platform: surround sound by ReSound. De revolutionaire surround sound processor verwerkt - net als het menselijk oor - hoge (treble) en lage (bass) frequenties afzonderlijk van elkaar en geeft deze verschillende directionele karakteristieken. In het laag blijft het toestel omni-directioneel, in het hoog wordt het toestel, net als het oor, richtingsgevoelig. Door de frequentiebanden vervolgens op de juiste manier te mixen ontstaat een rijke en natuurlijke geluidskwaliteit. Die mix is ook nog eens instelbaar op grond van het gehoorverlies en toesteltype. U bent daarbij tevens verlost van allerlei nadelen van directionaliteit in het laag. Zo geeft de samenwerking van twee microfoons een forse verzwakking van de lage tonen. Indien dit met een bass boost wordt opgelost introduceert u onvermijdelijk extra toestelruis en windruis.

De rijke geluidskwaliteit geldt al voor een monaurale aanpassing, maar zeker ook voor een binaurale aanpassing. In tegenstelling tot (adaptieve) directionele systemen tast de surround sound processor de faseverschillen tussen links en rechts in het laag niet aan. Juist de faseverschillen bepalen voor die frequenties de lokalisatie. In het hoog wordt lokalisatie bepaald door intensiteitsverschillen. Dit zorgt ervoor dat uw klanten goed kunnen waarnemen waar geluiden vandaan komen en zullen zij zich weer thuis voelen in de geluidswereld.

**SURROUND
SOUND
by ReSound™**

Vergelijk het maar met de overstap van een set gewone stereo luidsprekers naar een volledig op individuele wensen afgestemd surround sound systeem. Met hun

volle, heldere geluid, vergrote bandbreedte, verbeterde lokalisatie en geoptimaliseerd spraakverstaan in lawaaige ruimtes zorgen ReSound Live en dot² by ReSound voor een surround sound beleving die uw klanten het gevoel en vertrouwen geeft weer helemaal mee te doen. Bovendien zorgt WhistleControl ervoor dat fluitproblemen in nagenoeg alle situaties tot het verleden behoren.

Er zijn diverse geavanceerde directionele opties mogelijk waaronder de nieuwe eigenschap AutoScope™. Daarbij wordt er automatisch ingezoomd op gesprekken in rumoerige omgevingen. Uw klanten zijn in staat het gesprek te volgen maar blijven zich ondertussen ook bewust van de omgeving. De ruimtelijke beleving is weer zoals die moet zijn, zonder het gevoel te hebben dat er dingen gemist worden.

ReSound Live

ReSound heeft een lange historie in het creëren van innovaties bij het ontwerpen van hoortoestellen. ReSound Live vervolgt deze traditie en is leverbaar in verschillende uitvoeringen, waaronder een aantrekkelijk nieuw receiver-in-the-ear (RIE) design. ReSound Live is verkrijgbaar in drie prijsklassen en biedt een oplossing voor vrijwel elk hoorprobleem. Ondanks het kleine formaat beschikken de toestellen over elke gewenste functionaliteit en zijn ze flexibel aan te passen aan de wensen van uw klant.

dot² by ReSound

dot² by ReSound combineert uitstekende prestaties met een nagenoeg onzichtbaar design. Het resultaat is een hoortoestel dat de luisterbeleving van uw klanten significant verbetert, waarbij zij ondertussen vergeten dat ze hem dragen. dot² by ReSound bevat een ergonomische programmaknop die de gebruikers een eenvoudige manier biedt om te schakelen tussen programma's.

De surround sound beleving betekent genieten van geluid zoals geluid bedoeld is. Uw klanten hoeven niet langer langs de zijlijn te staan maar kunnen weer volledig deelnemen en geluiden ervaren zoals ze bedoeld zijn. Geluiden in vol detail. Geluiden rondom. Surround sound.

DE 3 STAPPEN NAAR EEN TOPKWALITEIT HOORTOESTEL

PROFESSIONELE HOORZORG VOOR EEN EERLIJKE PRIJS

1

HOORTEST BIJ SPECSAVERS

Bezoek een van onze volledig MBO-gediplomeerde audiciens voor een gratis en vrijblijvende hoortest.

2

KIES UW DRAAGSTIJL

Hoe draagt u het liefst uw toestel? Wilt u het hoortoestel 'in het oor' dragen of wilt u het hoortoestel 'achter het oor' dragen. Bij Specsavers worden geen extra kosten berekend voor een draagstijl. Dat maakt de keuze wel zo makkelijk.

In het oor

Lichte tot gemiddelde slechthorendheid.

Achter het oor

Alle soorten slechthorendheid.

Achter het oor, open aanpassing

Voor oren die niet afgesloten mogen worden.

Achter het oor, luidspreker in gehoorgang

Voor de kleinste typen hoortoestellen.

3

KIES UW TYPE HOORTOESTEL

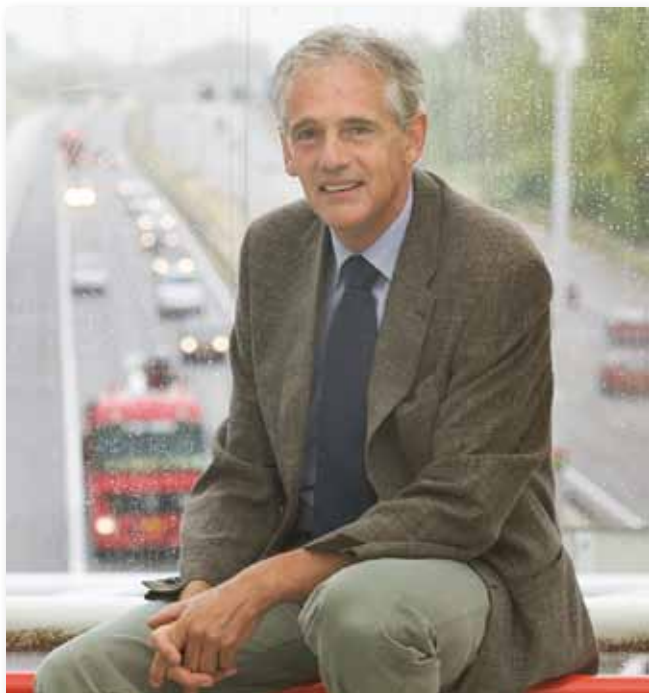
Specsavers heeft een groot aanbod van hoortoestellen die gecombineerd kunnen worden met de bovenstaande draagstijlen. Samen met de audicien vindt u altijd het voor uw situatie optimale toestel. In de Elite collectie ontvangt u trouwens 2 hoortoestellen voor de prijs van 1.

Groep	Gratis		Waarde voor geld			Elite 2 voor 1		
	110	200	300	400	500	600	700	800
advance	2	4	4	7	7	8	12	12
Min. aantal frequentiekanalen								
Handmatige volumeregeling								
Richtinggevoelig inschakelbaar								
Reductie fluitgeluiden								
Preventie fluitgeluiden								
Reductie achtergrondgeluiden								
Gegevens uitleesbaar								
Automatische volumeregeling								
Automatisch richtinggevoelig								
Spraak en ruis regeling								
Lifestyle regeling								
Afstandbediening mogelijk								
Windruisonderdrukking								
Actieve lifestyle regeling								
Oor naar oor draadloos (E2E)								
Oplaadbaar mogelijk								
Tarieven:*								
voor 1 hoortoestel	€ 0	€ 0	€ 65	€ 265	€ 465	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
voor 2 hoortoestellen	€ 0	€ 0	€ 130	€ 530	€ 930	€ 880	€ 1.180	€ 1.380

* Tarieven zijn geldig tot 31 december 2009, onder voorbehoud van prijswijzigingen en incl. de minimale vergoeding vanuit de basisverzekering.

Column GAIN : Straks alles gratis?

Column: Hans van Pagée

Het ziet er naar uit dat de huidige gestaffelde vergoedingsregeling voor het verkrijgen van hoortoestellen zijn langste tijd heeft gehad. Deze regeling, de facto een restitutieregeling, biedt de verzekerde veel vrijheid om een keuze te maken uit het aanbod van hoortoestellen. Die regeling zal ten vroegste in 2011 plaats maken voor een regeling die de aanspraak op hooroplossingen functioneel omschrijft. De zorgverzekeraar zal op grond van deze nieuwe regeling oplossingen zoals hoortoestellen in natura verstrekken.

Zorgverzekeraars zijn nu verplicht om de huidige Regeling Hulpmiddelen van het ministerie van Volksgezondheid toe te passen. Deregelingsgaat uit van drie vergoedingslimieten; één (€485,-) voor de eerste aanschaf en twee (€ 575,50 en € 666,50) voor de vervanging na respectievelijk 6 en 7 jaar. Deze gestaffelde vergoeding is destijds bedacht om de verzekerde te prikkelen zijn hoortoestellen langer te gebruiken.

Deze regeling die het samenwerkingsverband NOAH destijds heeft geadviseerd aan minister Borst, functioneert prima. Zij blinkt uit in eenvoud en de verzekerde heeft keuzevrijheid uit een ruim aanbod van hoortoestellen. Innovaties komen, ook in het lagere prijssegment, snel beschikbaar, de regeling verschaft zorgverzekeraars kostenbeheersing en consumenten hebben gelijke aanspraken.

Hoe de nieuwe regeling gebaseerd op functionele aanspraak er zal gaan uitzien, is nog een open vraag. Vast staat dat de zorgverzekeraar oplossingen voor hoorproblemen moet gaan inkopen bij zorgaanbieders. Die oplossingen kunnen uiteenlopen van een hoorhulpmiddel tot een operatie. De zorgverzekeraar bepaalt welke oplossingen worden aangeboden en die oplossing zal hij waarschijnlijk in natura gaan verstrekken. Dat is niet zonder gevaar voor de keuzevrijheid van de verzekerde.

Het is de bedoeling dat de functionele aanspraak een relatie legt tussen de zorgvraag en oplossingen. Bij veel medische problemen kan dat. Bij hoortoestellen ligt dat gecompliceerd. Als bij hoorproblemen hoortoestellen de oplossing vormen, dan is het merk en type niet voorspelbaar. Om een tevreden klant te krijgen zal deze een zware stem in het kapittel moeten hebben over de uiteindelijke keuze. Niet zonder redenen vindt het verstrekken van hoortoestellen nu plaats op basis van een budgetregeling die de keuze aan de consument laat en ook de proefperiode is er niet voor niets.

Voor de verzekerde zou deze nieuwe regeling misschien als muziek in de oren klinken. Krijgt hij straks van de zorgverzekeraars dezelfde oplossingen als waarvoor hij tot voor kort nog gemiddeld € 450,- heeft moeten bijbetalen?

Niet alleen voor consumenten zal de nieuwe regeling verstrekken gevolgen hebben. Ook zorgaanbieders en zorgverzekeraars zullen het aan den lijve ondervinden. Krijgen zorgverzekeraars meer inkoopmacht, de zorgaanbieders zullen aan de hand van nog vast te stellen criteria, hooroplossingen moeten toekennen. Onbekend is nog of zorgverzekeraars zorgaanbieders financiële beperkingen zullen opleggen.

Eind vorig jaar heeft minister Klink de Tweede Kamer bericht dat hij met de nieuwe regeling vraagsturing en maatwerk wil leveren alsmede de keuzemogelijkheid van de burger wil bevorderen. In de nieuwe regeling, zo stelt de minister, staat het opheffen of verminderen van een functiebeperking centraal. Dit in het Haagse veel gebezigde taalgebruik heeft zoals gebruikelijk een hoog conceptueel gehalte. De uitvoering er van doet het ergste vrezen, te meer daar de kosten voor zorgverzekeraars fors zullen toenemen.

Iedereen heeft het recht om goed te horen

Elke cliënt heeft zijn eigen individuele hoorwens. Beltone heeft voor iedere hoorwens de juiste hooroplossing. De vele geavanceerde automatische functies zorgen voor goed spraakverstaan, comfortabel luisteren en optimaal genieten in elke luistersituatie. Er is een Beltone voor lichte tot zeer zware gehoorverliezen, in elke grootte, stijl en kleur en voor elk budget. De hooroplossingen van Beltone zijn cosmetisch aantrekkelijk, discreet en vrijwel onzichtbaar te dragen. Zo stelt Beltone u in staat uw cliënt echt verder te helpen. Want voor elke hoorwens is er een Beltone.

Kijk voor meer informatie op www.beltone.nl of maak een afspraak met uw Beltone-vertegenwoordiger.

hoorwens?

 Beltone™

Sales Representative

GN ReSound, voorloper in high-tech hooroplossingen

GN ReSound behoort tot één van de meest toonaangevende hoortoestelfabrikanten ter wereld. De ruim 3500 medewerkers werken samen aan één doel: Het ontwikkelen van de beste en meest comfortabele hoortoestellen. Met hooroplossingen als de be by ReSound en de dot by ReSound heeft GN ReSound zich een positie verworven op de Nederlandse markt. Met ons nieuwste toestel, de ReSound Live, willen wij deze verder uitbreiden. Werken bij GN ReSound biedt volop uitdagingen. Wij zijn een informele organisatie van ca. 50 medewerkers met korte, interne communicatielijnen. Wie ideeën wil spuien, problemen wil bespreken of de aandacht wil vestigen op zaken die onze bedrijfsvoering nog beter kunnen laten verlopen, vindt snel en gemakkelijk gehoor bij het managementteam van GN ReSound.

Taken - Functie inhoud

Ter versterking van ons verkoopteam zoekt GN ReSound een sales representative / product specialist voor de regio West-Nederland. Je werkt zelfstandig en bent verantwoordelijk voor de resultaten in jouw regio. Je onderhoudt goede relaties met de audiciens, audiologen en KNO-artsen in je regio.

Je informeert audiciens over de producten van GN ReSound en begeleidt en ondersteunt hen bij de aanpassing ervan.

Profiel - eisen

Wij zoeken een audicien (minimaal 3 jaar aanpaservaring) met goede commerciële vaardigheden. Iemand die graag zelfstandig werkt maar ook een teamspeler is en een belangrijke schakel vormt met het team in Westervoort. Je bent in het bezit van een rijbewijs B en woont bij voorkeur in West-Nederland.

Wat wij bieden

De functie betreft een fulltime aanstelling voor 12 maanden, met uitzicht op een vast dienstverband. Het salaris is marktconform en GN ReSound biedt een aantrekkelijke bedrijfsspaarregeling en pensioenregeling. Vanzelfsprekend stellen wij je in de gelegenheid op de hoogte te blijven van alle relevante product- en marktontwikkelingen.

Contactpersoon

Heb je belangstelling, stuur dan vóór 23 november een schriftelijke sollicitatie t.a.v. Arthur Schuurmans. Voor nadere informatie kun je natuurlijk contact opnemen: tel 06 22567248

GN ReSound bv

Postbus 85

6930AB Westervoort

ReSound

rediscover hearing

Van het NVAB bestuur

door mr. J.F.H. (Koos) Voogt, voorzitter NVAB

Vragen en opmerkingen over een functiegerichte omschrijving van het recht op gehoorhulpmiddelen zijn actueel. Die omschrijving is voorzien per 1 januari 2011. De huidige Regeling Zorgverzekering is hoofdzakelijk aanbod gerelateerd. Daarin moet verandering komen; binnen het bestuur kwam dit ook ter sprake. Een impressie.

De minister van Volksgezondheid sprak in 2008 al over een andere omschrijving van de aanspraak op hulpmiddelen. In de Zorgverzekeringswet zijn de verzekerde prestaties al functiegericht omschreven. Dit betekent dat aard, inhoud en omvang (het wat) van de aanspraak is omschreven. Wie de zorg verleent en waar, is dan een verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar die daarover afspraken moet maken met de verzekerde in de zorgovereenkomst. De te verlenen zorg koopt de zorgverzekeraar in bij gecontracteerde zorgverleners zoals audiciens en andere zorgverleners in de keten. In de Regeling Zorgverzekering is de aanspraak op hoortoestellen precies beschreven. De minister vindt dat een dergelijke gedetailleerde omschrijving niet meer past bij een minder centrale sturing.

De huidige regeling is in de loop der tijd vooral een 'aanbodgeoriënteerde' en weinig flexibele lijst van producten geworden. Daardoor bestaat regelmatig discussie of een bepaald hulpmiddel al dan niet tot het verzekerde pakket behoort. Bij het op de markt komen van vernieuwende hulpmiddelen past dit meermalen niet in de omschrijving en valt het niet onder de aanspraak. Dat betekent dat de verzekerde niet direct toegang heeft tot het meest adequate middel. Niet het aanbod van producten, maar het opheffen of verminderen van een (lichamelijke) beperking zou immers centraal

moeten staan. Dan komt meer ruimte voor vraagsturing en keuzevrijheid en meer kwaliteit.

In het rapport van juli 2009 gaat het College voor Zorgverzekeringen in op de andere omschrijving van de aanspraak. De regeling zou een systeem van functiegerichte aanspraken moeten bevatten. Een uniforme indicatiestelling en een geprotocolleerde zorgrealisatie moeten leiden tot een transparante en passende hulpmiddelenzorg. De functiegerichte omschrijving is een omschrijving van de te verzekeren prestatie uitgaande van de verloren gegane lichaamsfunctie of functiestoornis.

Bij de hoorhulpmiddelen is te denken aan: 'hulpmiddelen ter compensatie van functieverlies van het gehoor'. Maar hiermee is de aanspraak al gauw te ruim geformuleerd. NU: geen recht, tenzij precies in de lijst van middelen omschreven; STRAKS: wel recht, maar met mitsen en maren. Enerzijds moet landelijk duidelijkheid komen over de omvang van de hoorzorg, anders krijg je een zeer verschillende uitvoering in het land waartegen binnen de kortste keren oppositie zal ontstaan. Aan de andere kant moet er ook ruimte bestaan voor keuzevrijheden en maatwerk. Hier ontstaat een dilemma: hoe leg je die ruimte vast?

Er zijn hier en daar gedachten dat deze operatie een aangrijpingspunt is tot bezuinigingen. De achterliggende overweging zou daarbij zijn om de gemiddelde prijs van een hoortoestel geleidelijk omlaag te brengen totdat een bodemprijs is bereikt. Zo'n denkschema zou haaks staan op principes van keuzevrijheid en diversiteit van hoorproblemen (maatwerk). Maar een nieuwe opzet biedt ook kansen. De functionaliteiten van een hoortoestel blijken immers een bijdrage te leveren aan een beter spraakverstaan van verzekerden. Dit is maatwerk!

Congressen, seminars en wetenswaardigheden

7 en 9 november 2009

Najaarsseminar StAr
www.audicienregister.nl

19-20 november 2009

KNO vergadering, Nieuwegein

17 en 24 november en 1 december 2009

Cursus: "Meer dan schoon alleen"
www.audicienregister.nl

11 februari 2010

Jubileumsymposium NVA 60 jaar
www.ned-ver-audiologie.nl

14-17 april 2010

American Academy of Audiology
San Diego, California
www.audiologynow.org

15 april 2010

NVA voorjaarsvergadering
Nieuwegein
www.ned-ver-audiologie.nl

15 en 16 april 2010

KNO vergadering, Nieuwegein

Voor StAr accreditatiepunten zie de
website: www.audicienregister.nl

U kunt ook accreditatiepunten verdienen met het schrijven van een vakinhoudelijk artikel in 'De Audiciens'. Dit is ter beoordeling van StAr: 10 punten per bedrukte pagina tekst met een maximum van 60 punten per artikel en één artikel per jaar.

Colofon

Opmaak

Richard Groenevelt
Printservice Goes
www.printservicegoes.nl

Redactie

Ginette van Wijngaarden- Waar
Erik van Wijngaarden
Christianne Nijzink- van Grinsven
audiciens@yabeau.nl

Advertentie informatie

Ginette van Wijngaarden-Waar
Telefoon: 06 - 53 77 90 50

Uitgever

Jacco van Boven

Yabeau
STUDIO

Stationsplein 9-j
4461 HP GOES
www.yabeau.nl

De uitgever en het productieteam stellen zich niet verantwoordelijk voor de inhoud van advertenties

HOREN IS BELEVEN

GEZOCHT: AUDICIENS

Hoorstudio Strating brengt kwaliteit terug in de audicienpraktijk. Middels een nieuwe franchiseformule bieden we voordelen voor audicien én consument. Zonder inbreng van eigen geld en met een gegarandeerd inkomen in de eerste 2 jaar, kunnen vakbekwame audiciens rekenen op de ruime ervaring en alle mogelijke steun van Hoorstudio Strating.

HOORSTUDIO STRATING

.....verbetert de kwaliteit van leven

Vraag de folder aan of bel voor een vrijblijvend kennismakingsgesprek

Meer informatie?

Hoorstudio Strating
t.a.v. Rob van Esch
Postbus 665
2400 AR Alphen aan den Rijn
Tel +31(0)6 222 354 18
franchise@hoorstudiostrating.nl

www.hoorstudiostrating.nl

aangesloten bij:

OMDAT WIJ DENKEN DAT HET BETER KAN

Het nieuwe franchisesysteem van Hoorstudio Strating geeft vakbekwame audiciens de mogelijkheid om in een vrije omgeving met behulp van de beste apparatuur het vak van audicien uit te voeren. Voor audiciens die niet in loondienst willen werken en het niet geheel aandurven helemaal alleen te beginnen is franchise op deze basis een ideale middenweg.

Tools als uitgebreide intakeformulieren, Live Speech Mapping en het afnemen van gehoortesten in volledig stille cabines behoren vanaf dag 1 tot de standaard wapenfeiten van de nieuwe ondernemer. Bovendien is de audicien direct aangesloten bij HoorProfs, een stichting die de belangen behartigt van circa 90% van alle zelfstandige audiciens in Nederland. Verder is het voorwerk op het gebied van financieringen, contracten met zorgverzekeraars, automatisering en winkelcertificering al gedaan. De audicien hoeft alleen maar te doen waar hij of zij goed in is: hoortoestellen aanpassen met alle zorg en aandacht voor de klant!

Hoorstudio Strating zoekt ondernemende audiciens met gedeelde kijk op kwaliteit in de provincies Zeeland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland.

Laat uw cliënten meer genieten van het leven

ConnectLine™ biedt toegang tot entertainment, informatie en communicatie voor mensen met een hoortoestel, net zoals goedgehorenden dat altijd al hebben gehad.

Voor hoorzorgspecialisten biedt ConnectLine™ no-nonsense oplossingen om het geluid van televisie, muziekapparatuur, telefoon, radio, computer en vele andere communicatiemiddelen beter beschikbaar te maken voor mensen met een gehoorverlies.

ConnectLine™ is als accessoire verkrijgbaar bij Oticon Dual en Epeq en vanaf nu ook bij Vigo Connect (Vigo Pro Connect en Vigo Connect).

Cliënttevredenheid kan direct in verband worden gebracht met het aantal situaties, waarin de cliënt zo optimaal mogelijk kan functioneren. En dat is nu juist precies wat ConnectLine™ biedt.

Vanaf nu ook voor
Vigo Connect en
Vigo Pro Connect!

NIEUW

Nu ook voor Vigo (Pro) Connect!

